

Osaamista
ja oivallusta
tulevaisuuden
tekemiseen

Tatjaana Kuivas

Rumpufillejä aloittelijoille

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Musiikkipedagogi Yamk

Musiikin koulutusohjelma

Opinnäytetyö

23.11.2020

Tekijä	Tatjaana Kuivas
Otsikko	Rumpufillejä aloittelijoille
Sivumäärä	41 sivua + 2 liitettä
Aika	23.11.2020
Tutkinto	Musiikkipedagogi YAMK
Tutkinto-ohjelma	Musiikin koulutusohjelma
Suuntautumisvaihtoehto	Musiikkipedagogi
Ohjaaja	MuT Susanna Mesikä
<p>Tämä opinnäytetyö on tutkimus- ja kehittämistyö, jonka tarkoitus on parantaa aloittelijoille suunnattujen rumpufilliharjoitteiden pedagogista laatua. Oma kiinnostukseni projektiin syntyi sekä oman oppimisen että opettamisen seurauksena. Kuvailen kirjoittamani opetusmateriaalin tekemistä, opetuskokeilua ja sen tuloksia. Kerron myös digitaalisen materiaalin tekoprosessista ja sen ongelmanratkaisusta.</p> <p>Ensiksi tutkin jo olemassa olevaa rumpujensoiton opetusmateriaalia. Lähtökohtana oman fillimateriaalin tekemiseen oli aiemmissa rumpuoppaissa havaitsemani puutteet.</p> <p>Fillimateriaalin tekemisessä olen huomioinut opetussuunnitelman konstruktivistisen oppimiskäsityksen periaatteita, ja pyrkinyt luomaan materiaalia, joka etenee loogisesti ja pienin askelin. Oppilaan omaa luovuutta edistämään olen kehittänyt fillielementtejä, joista oppilas voi itse rakentaa fillejä.</p> <p>Opetuskokeilun olen osaksi toteuttanut kahden oman oppilaani kanssa. Lisäksi olen jakanut materiaalin kahdelle rumpuopettajalle, jotka ovat käyttäneet sitä omia oppilaita opettaessaan. Fillimateriaalin lisänä jaettiin kyselykaavake, jonka vastauksiin aineiston analyysi perustuu. Opetusmateriaalikokeilu toteutettiin keväällä 2020.</p> <p>Toteutetun opetuskokeilun tuloksissa ilmeni, että fillimateriaalin harjoittelu edisti oppilaiden soittoa fillien oppimisessa sekä oman luovuuden herättelijänä. Myös oppilaiden nuotinluku kehittyi heidän nuotintaessaan tekemiään fillejä.</p> <p>Opettajien mukaan materiaali toi vaihtelua ja uuden näkökulman fillien oppimiseen. Opetuskokeilun tuloksena saatiin palautetta siitä, miten materiaalia voisi vielä parantaa. Ensimmäisissä fillimateriaalin harjoituksissa tulisi lisätä valmiiden esimerkkien määrää, ja aloittelijoille nuottikuvaa tulisi selkeyttää.</p>	
Avainsanat	rumpujensoitto, rumpujensoiton opetus, alkeisopetus, rumpufilli, opetusmateriaali

Author	Tatjaana Kuivas
Title	Drum Fill Exercises for Beginners
Number of Pages	41 pages + 2 appendices
Date	23 Nov. 2020
Degree	Master of Music
Degree Programme	Music
Specialisation Option	Music Pedagogy
<p>This final project is a research and development work. The aim is to improve pedagogic quality of beginner drum fill teaching material. I describe the drum fill material I have written and the results of testing the material. And thirdly, I tell about the process of making the digital material.</p> <p>First, I reviewed the existing learning materials and identified the areas of improvement. I discovered that the beginners might need more support in their skill development.</p> <p>This became the starting point for designing new exercises. I decided to follow the principles of constructivist theory and bridge the gaps between every progressive step. The idea was that they could learn fills logically and use the building blocks that I provide to construct their own fills and use their creativity.</p> <p>I tested the materials with two of my beginner students, who are both young adults, in spring 2020. In addition, two other drum teachers tested the material with their students. I collected feedback on the material with two questionnaires: one for students and another one for teachers, who also assessed the progress of their students.</p> <p>According to the feedback and the reviews, the material helped the students to play better and more interesting fills. A nice surprise was also that the students' music reading skills improved as they started writing down the fills they created.</p> <p>The teachers reported that the new material brought welcome alternatives for their own materials and speeded their students' learning. They provided valuable insights into how the material should be improved. For instance, more examples are needed in the first exercises and the very beginners might benefit from simplified visual notation.</p>	
Keywords	drum playing, drum tuition, beginner, drum fill, teaching material

Sisällys

1	JOHDANTO	1
1.1	PROJEKTIN TUTKIMUSKYSYMYKSET	3
1.2	KOKEMUKSIANI RUMPUJENSOITON PEDAGOGIIKASTA OPPIJANA JA OPETTAJANA	3
2	PROJEKTIN LÄHTÖASETELMA JA TAVOITTEET	5
2.1	KONSTRUKTIVISTINEN OPPIMISKÄSITYS	5
2.2	TAITEEN PERUSOPETUKSEN MUSIIKIN OPETUSSUUNNITELMAN OPPIMÄÄRÄT JA NIIDEN TAVOITTEET	8
2.3	VERKKO-OPETUS JA SEN HYÖDYNTÄMINEN KEHITTÄMISPROJEKTISSANI	9
2.4	PELKO, JÄNNITYS JA SOITTAMINEN	10
3	RUMPUJEN PEDAGOGINEN KIRJALLISUUS JA OPPIMATERIAALIT	13
3.1	AIEMPI RUMPUFILLI- KIRJALLISUUS	13
3.2	MAKSUTTOMAT JA MAKSULLISET OPETUSVIDEOT INTERNETISSÄ	18
4	FILLIMATERIAALI JA SEN VALMISTUS	21
4.1	FILLIHARJOITTEET; SUUNNITTELU, KUVAUS JA SISÄLTÖ	21
4.1.1	<i>Ensimmäinen harjoitusosio; valmiit fillit</i>	<i>22</i>
4.1.2	<i>Toinen harjoitusosio; rytmiset elementit</i>	<i>24</i>
4.1.3	<i>Kolmas osio; kuudestoistakuviot</i>	<i>25</i>
4.2	NUOTTIMATERIAALIN KIRJOITUS NUOTINNOHJELMALLA	26
4.3	OPETUSVIDEOIDEN TEKNINEN JA KÄYTÄNNÖLLINEN TOTEUTUS	26
4.4	FILLIMATERIAALIN TESTAUKSEN ENSIMMÄINEN VAIHE	29
4.5	KÄYTTÄJÄKOKEMUKSEN KERUUMENETELMÄT	29
5	KÄYTTÄJÄKOKEMUKSEN TULOKSET	31
5.1	OPPILAITTENI PALAUTE TESTIJAKSOON	31
5.2	OMAA POHDINTAA OPPILAIDEN VASTAUSTEN PERUSTEELLA	34
5.3	OPETTAJIEN PALAUTE	36

5.4	OMAA POHDINTAA OPETTAJIEN VASTAUSTEN PERUSTEELLA.....	38
6	POHDINTA	39
	LÄHTEET.....	42

1 Johdanto

Tämä opinnäytetyö on kehittämistyö, jonka myötä tarkastelen tekemieni pop- ja rockyllisten rumpufilliharjoitteiden toimivuutta rumpujensoiton alkeisopetuksessa. Rumpufilli on rumpusetillä soitettava lyhyehkö rytmi, joka poikkeaa vallitsevasta säestysrytmistä eli kompista. Sillä merkitään musiikillisen lauseen loppu tai jonkin uuden alku, kuten esimerkiksi siirtymä kappaleen osasta toiseen. Sana filli on käännös englanninkielen sanoista *fill in* (= täyttää). Fillien kestot vaihtelevat; joskus filli voi olla neljäsosan mittainen, toisinaan puoli tahtia tai enemmän. Rumpufillit ovat komppien lisäksi tärkeä osa rumpalin soittoa, joten niiden tarkoituksenmukainen sekä tyylinmukainen osaaminen on välttämätöntä. (Lederman 2016, 35; Rautiainen 2006, 29.)

Oma kiinnostukseni projektiin syntyi sekä oman oppimisen että opettamisen seurauksena. Kun aloitin rumpujen soittamisen, en itse kokenut saavani tarpeeksi apua fillien soittamiseen. Myöhemmin, kun jo toimin opettajana, huomasin muutamien omien oppilaitteni kamppailevan fillien soittamisen ja myös siihen liittyvän epävarmuuden kanssa, ja mietin, millainen opetusmateriaali tukisi oppilaitteni oppimista parhaiten. Tämän pohdinnan tuloksena tein filliharjoitteita, joita käytän opetuksessa.

Musiikin alkeisopetuksessa olisi mielestäni paljon opittavaa kielenopetuksen metodeista. Musiikki on kuin kieli, joka tarvitsee sanavarastoa lauseiden rakentamiseen. Emme oleta kenenkään osaavan muodostaa lauseita vieraalla kielellä, ennen kuin riittävä sanavarasto ja kielioppi on hallussa. Aluksi kielen oppija tuottaa lauseita, joiden sanaston ja rakenteen hän on oppinut ensin mallista, sen jälkeen malleja soveltamalla ja sekoittamalla. Harjoittelun tuloksena oppija pystyy ilmaisemaan itseään uudella kielellä ja tuottamaan merkityksellisiä lauseita sekä vastaamaan muiden lauseisiin. Myös musiikissa on tarkoitus pystyä ilmaisemaan itseään sujuvasti eri tilanteissa, improvisoimaan. Ajattelen, että lyhyiden rumpufillienkin soittaminen on improvisaatiota. Jotta lopputulos kuulostaisi hyvältä, on improvisaatiota harjoiteltava etukäteen: ”... *Oikeastaan improvisointi onkin lähinnä joukko valmiiksi harjoiteltuja asioita*” (Hannu Leppänen 2014, 4).

Omia oppilaita opettaessani olen pyrkinyt antamaan yksityiskohtaisia ja konkreettisia neuvoja ja luomaan aluksi selkeät raamit fillien soittamiselle. Myöhemmin raameja ja rajoja toki rikotaan, ja oppilas pääsee itse luomaan omia fillejä. Kaikki eivät toki tarvitse

näin yksityiskohtaista opetusta, vaan haluavat heti keksiä ja kokeilla omia ideoita. Ujomalle ja aremmalle oppijalle on hyvä tarjota harjoituksia, joita hän voi sellaisenaan soveltaa käytännön soitossa. Tällainen ajattelu nousee esiin myös taiteen perusopetuksen opetussuunnitelmista, joissa edellytetään että *“Opetuksessa tulee ottaa huomioon oppilaiden yksilölliset erot ja tukea oppilaan kehittymistä hänen omista lähtökohdistaan”* (Suomen musiikkioppilaitosten liitto ry 2013, 12.2.2013). Fillimateriaali soveltuu rumpujen soittoa aloitteleville oppijoille, mutta harjoituksista ja niiden sovelluksista hyötyy myös moni pidemmällä oleva soittaja.

Filliharjoitteeni on tehty digitaaliseen muotoon. Musiikin opetuksessa teknologian ja digitalisaation mahdollisuuksien hyödyntäminen kasvaa jatkuvasti (Mäyrä 2001, 23–24). Digitaalisuutta on jo jonkin aikaa käytetty apuna esimerkiksi teoriaopetuksessa opetuspelien muodossa tai verkko-opetuksena (Ahlsved 2016, 1–7). Rockway-nettimusiikkikoulu on saanut suosiota instrumenttiopetuksessa, ja teknologiasovellusten kasvu luo tarpeen pohtia opiskelu- ja opetusstrategioita uudella tavalla (Salavuo 2011, 346–355). Opetusmateriaalin kirjoittaminen digitaaliseen muotoon myös helpottaa siihen myöhemmin tehtäviä muutoksia ja korjauksia. Verkkoon ladattava nuotti- ja video/äänimateriaali tarjoaa monimuotoisuutta perinteiselle lähiopetukselle, ja auttaa niitä, joilla ei suurien etäisyyksien vuoksi ole mahdollisuutta osallistua lähiopetustunneille. Tulevaisuudessa digitaaliset oppimisympäristöt ja mobiilisovellukset tulevat olemaan yhä suuremmassa roolissa musiikinopetuksessa. (Rantasuo 2006, 351.)

Tässä opinnäytetyössä käsittelen kirjoittamani opetusmateriaalin tekemistä, käyttäjäkokemusta ja sen tuloksia. Aluksi tutkin aiempaa rumpukirjallisuutta, ja selvitän, kuinka fillejä niissä opetetaan. Sen jälkeen kuvaan fillimateriaalin suunnittelun, toteutuksen sekä testaamisen vaiheet ja niistä nousseet ajatukset. Tuon myös esille omaa ammatillista kehitymisprosessiani harjoitusmateriaalin tuottamisessa ja siihen liittyvien tietoteknisten yms. asioiden omaksumisessa.

Kerron konstruktivistisesta oppimisteoriasta ja oman materiaalin suhteesta siihen. Musiikin instrumenttiopetuksen perinne on pitkä, ja pedagogiikka, oppimiskäsitykset ja opettajan rooli ovat muutoksessa. Aiemmasta “mestari- kisälli” -mallista pyritään suuntautumaan oppilasta kuuntelemaan ja hänen lähtökohdistaan etenevään opetukseen.

Fillimateriaalin testaamisessa on ollut mukana kaksi omaa oppilastani, sekä kaksi muissa musiikkikouluissa toimivaa opettajaa, jotka ovat käyttäneet tekemääni fillimateriaalia omia oppilaita opettaessaan.

1.1 Projektin tutkimuskysymykset

Lähestyn tutkimusaiheeni laadullisen tutkimuksen kautta, ja opinnäytteeni on pedagoginen kehittämistyö, jota teen tutkimuksellisella otteella. Työni tavoitteena on ollut sekä tutkia aiempaa rumpuopetusmateriaalia että tuottaa rumpufillimateriaalia ja analysoida sen pedagogista taustaa ja käyttäjäkokemuksia.

Tutkimuskysymykseni ovat:

- 1) Millaista opetusmateriaalia fillien soitosta ja niiden opettamisesta löytyy?
- 2) Miten konstruktivismi näkyy tekemässäni opetusmateriaalissa?
- 3) Millaisia haasteita ja ratkaisuja digitaalisen opetusmateriaalin kehittämisessä ja toteuttamisessa oli?
- 4) Millaisia käyttäjäkokemuksia fillimateriaalista saatiin?

1.2 Kokemuksiani rumpujensoiton pedagogiikasta oppijana ja opettajana

Fillit ovat olennainen osa rumpalin musiikillista sanavarastoa. Niitä harjoitellaan yleensä heti, kun oppija taitaa ensimmäiset säestyskompit. Fillejä harjoitellessa oppija oppii soittamaan koko rumpusetiä sekä yhdistämään niiden avulla erilaisia komppeja toisiinsa. (Rautiainen 2006, 29.) Usein fillejä opetellaan kuulonvaraisesti, äänitetystä musiikista. Aloittelijalle tämä on kuitenkin haastava tehtävä. Jotta se onnistuisi myöhemmässä vaiheessa, on oppijalle ensin annettava valmiita esimerkkejä rumpufilleistä. Niiden opettelu luo oppijalle musiikillista sanavarastoa sekä valmiuksia fillien muunteluun ja omaan improvisaatioon. Improvisointiinkin tulisi antaa opastusta, mutta usein se on rumpujen opetuksessa jäänyt vähälle, kuten Hannu Leppänen (2014, 3) toteaa improvisointia käsittelevässä opinnäytteessään.

Fillimateriaalin tekeminen syntyi tarpeesta, sillä tutkiessani rumpujensoiton opetuskirjallisuutta huomasin fillien opetuksessa puutteita. Mielestäni popin ja jazzin opetusmateriaaleissa on suuria eroja. Jazzin pedagogisessa kirjallisuudessa fillien sekä improvisoin-

nin opetus on mielestäni syvällisempää ja runsaampaa kuin popissa. Uskon tähän olevan syynä improvisoinnin vahva painotus jazzissa. Tämän vuoksi transkriptioiden, eli äänitetystä musiikista tehtyjen nuotinnosten, kirjoittaminen on ollut yleisellä tasolla suuremmissa osassa jazzissa kuin popissa. Myös jazz-rumpusooloihin on tarjolla runsaasti transkriptioita eri levytyksistä. Popissa rumpujensoiton opetus ei ole mielestäni ollut yhtä järjestelmällistä, varsinkaan fillien osalta. Oma opiskeluaikani huomasi tämän kah-tiajaon hyvin selkeästi.

Rumpujensoiton opetusmateriaalin puutteisiin vaikuttaa osaltaan se, että rytmimusiikin opetuksella Suomessa on varsin lyhyt historia. Oulunkylän pop / jazz opisto, joka myöhemmin muutti nimensä Pop / Jazz konservatorioksi, perustettiin vuonna 1972. Myöhemmin se laajeni konservatorioksi, jossa pystyy opiskelemaan pop / jazz muusikon tai pedagogin ammatillisen tutkinnon, jotka koulutus uudistusten jälkeen on hyväksytty vastaamaan kandidaatintutkintoa. (Pop / Jazz konservatorio, esittely.) Ensimmäisinä rumpujensoiton opettajina toimivat ansioituneet muusikot, joilla luonnollisesti ei ollut pedagogista koulutusta takanaan, vaan jotka loivat soittimen opetussuunnitelmat melko avoimesti oman työelämäkokemuksensa perusteella. Vielä 2000-luvun alussa opiskellessani Pop / jazz konservatoriossa, rumpopedagogiikan oppimäärät ja tavoitteet oli ilmaistu hyvin ylimalkaisesti. Vasta viime vuosina rytmimusiikin puolella uudistetussa opetussuunnitelmassa on selkiinnytetty eri tasovaatimusten sisältöä ja tavoitteita. Yhtenä selkeänä erona entiseen on rumpusoolojen ja improvisaation opettelu korostaminen (Metropolia 2019, opetussuunnitelma).

Muistan kokeneeni rummunsoiton opintojeni alkuaikoina, etten fillien soitossa saanut tarpeeksi tukea opettajiltani. Tunneilla harjoiteltiin paljon eri tyyllisiä rumpukompeja, mutta fillien opetteluun annettiin vain muutamia esimerkejä. Opettajat neuvoivat ”soittamaan jotain omaa” sekä kuuntelemaan ja kopioimaan fillejä äänitteiltä. Harjoittelemine oli siis suurelta osin oman opiskelun varassa, eteenkin pop / rock tyyllilajeissa. Jazzin soitossa sain enemmän valmiita fillejä sekä nuotinnettuja rumpusooloja opettajiltani ja myöhemmin opettelin niitä myös mm. John Riley:n (1994) erinomaisesta rumpukirjasta.

Opiskelujeni alkuaikoina ei ollut tukena YouTube:n kaltaista opetusvideotarjontaa. Modern Drummer-lehdissä välillä käsiteltiin fillien soittamista, ja niissä oli transkriptioita sooloista. Noudatin myös parhaani mukaan opettajieni neuvoa kopioida ja opetella fillejä sekä sooloja levyiltä, sekä nuotintaa niitä. Transkriptioiden tekeminen ja niiden soittaminen on toki yksi parhaista keinoista oppia soittamaan, kuten Raimo Väyrynen (2010)

toteaa opinnäytetyössään. Hänen mukaansa tutkimalla ja opettelemalla tunnettujen rumpaleiden soittamista, omaksuu samalla eri musiikkityylien tulkintaa sekä ymmärrystä siitä, millä tavoin kyseiset rumpalit ovat tuotoksensa luoneet. (Väyrynen 2010, 2.) Klassisen pianonsoiton kautta rumpaliksi ponnistaneena koin kuitenkin aluksi oma-aloitteisen fillien opiskelun ja niiden kuulonvaraisen selvittämisen vaikeaksi. Taustani takia olisin tarvinnut enemmän nuotinnettuja fillejä, ja niiden pohjalta tehtyjä variaatioita päästäkseni helpommin eteenpäin.

Omien oppimiskokemuksien vuoksi olen opettamisessa yrittänyt tasoittaa tietä oppilaitteni opiskeluun. Suurin osa oppilaistani on alkeisoppilaita ja olen pohtinut, mikä olisi loogisin tapa tai järjestys opettaa fillejä. Näiden asioiden pohtiminen on avannut minulle uusia pedagogisia näkökulmia, kun olen yrittänyt samaistua alkeisoppijan ajatuksiin. Monessa rumpuoppaassa olisi mielestäni parannettavaa pedagogiikan alueella, sillä niissä ei usein ole mietitty asiaa tarpeeksi perusteellisesti aloittelijan kannalta. Olen huomannut, että harjoitusten ohjeistamisessa tulee olla raameja, sillä liika vapaus ei tue luovuutta. Mielestäni yksi haastavimmista asioista opettamisessa on opettaa itselle tuttuja asioita aloittelijan näkökulmasta käsin. Omaa fillimateriaalia valmistaessa olen pyrkinyt huomioimaan tämän.

2 Projektin lähtöasetelma ja tavoitteet

2.1 Konstruktivistinen oppimiskäsitys

Suomessa opetussuunnitelmiin sisällytetty konstruktivistinen oppimiskäsitys on vaikuttanut voimakkaasti pedagogisiin toimintamalleihin (Siljander 2002, 214). Fillimateriaalia tehdessäni ja sen pedagogisia аспекteja miettiessäni oli näin ollen luonnollista pohjata se konstruktivistiseen ajattelutapaan. Seuraavaksi kerron lyhyesti, millaisiin oppimiskäsityksiin konstruktivismi pohjautuu ja millaisia pedagogisia näkemyksiä se sisältää.

Konstruktivismi-sana pohjautuu verbiin konstruoida eli rakentaa. *“Tieteellinen toiminta ja ihmisen toiminta yleensä on eräänlaista rakentamista, konstruktoiden luomista”* (Siljander 2002, 202). Tällä tarkoitetaan sitä, että oppimistilanteessa oppija rakentaa omaa ymmärrystään ja tulkintojaan opittavasta asiasta. Konstruktivismin mukaan oppija on aktiivinen informaation käsittelijä, joka valitsee, muokkaa ja tulkitsee oppiainesta (Siljander

2002, 209). Oppiminen koostuu neljästä osatekijästä, joita ovat havaitseminen, muistaminen, ajatteleminen ja päätöksenteko. Nämä ovat tiedollisia eli kognitiivisia prosesseja. (Rauste-Von Wright & von Wright 2003, 51; Uusikylä & Atjonen 2007, 143.)

Oppiminen ei ole tyhjästä lähtevää tiedon passiivista vastaanottamista, vaan aktiivista tiedostettua toimintaa, jossa rakennetaan uutta tietoa aiemman tietopohjan ja kokemusten pohjalta. Oppiminen on oppilaan oman toiminnan tulosta, ja viime kädessä oppilas on vastuussa omasta oppimisestaan. (Tynjälä 1999, 38; Siljander 2002, 209.) Oppimisprosessissa oppijan aktivoituminen näkyy monella tavalla: oppilas havainnoi, tutkii ja pohtii sekä liittyy uutta tietoa aikaisempiin tiedollisiin rakenteisiin. Tietoa ei voida siirtää opettajalta oppilaalle, vaan oppija luo sen itse. Tämän vuoksi on tärkeää ottaa huomioon, että oppilaat ovat erilaisia, joten myös heidän tulkintansa todellisuudesta on erilaista (Siljander 2002, 212-214.)

Oppiminen ei myöskään tapahdu tyhjiössä, vaan siihen vaikuttavat vahvasti oppijan henkilökohtainen tausta sekä oppimisympäristöön liittyvät tekijät. Henkilökohtaisia tekijöitä ovat aiemmin opitut tiedot ja taidot, älykkyys, persoonallisuus, kotitausta, omat asenteet, arvot, tavoitteet ja motivaatio. Myös opiskelun strategiat ja oppimisen säätely näkyvät lopputuloksessa. Oppimisympäristö vaikuttaa oppimiseen mm. opetus suunnitelman, opetusmenetelmien, opettajan toiminnan ja arvioinnin kautta. Oppija havainnoi ja tulkitsee oppimistilanteessa kaikkea tätä, ja pyrkii suhteuttamaan oman toimintansa omien kykyjen ja oppimisympäristön mukaisesti. (Tynjälä 2000, 17-18, Tynjälä 1999; Uusikylä & Atjonen 2007.) Tällaista toimintaa, jolla säädellään omaa oppimista, kutsutaan meta-kognitiiviseksi toiminnaksi. On tärkeää, että oppija kykenee arvioimaan, mitä hän jo osaa tai ymmärtää, sillä sen kautta hän voi muodostaa oppimisstrategioita ja asettaa päämäärä omalle oppimiselle (Rauste-Von Wright ym. 2003, 66.) Oppimisprosessin tuloksien arvioinnissa oppijalla on myös aktiivinen rooli (Tynjälä 2000, 66).

Konstruktivistisen oppimiskäsityksen pedagogisia seuraamuksia ovat eritelleet mm. Rauste von Wright ja von Wright (1994). Konstruktivismiin pohjautuvassa pedagogiikassa oppimisprosessin keskiössä on uuden tiedon ymmärtäminen. Oppimisessa pyritään siksi kokonaisvaltaiseen, järjesteltyyn tietorakenteeseen, johon uudet taidot ja tiedot sijoittuvat. (Rauste-Von Wright ym. 2003, 165-166.) Kun uusi tieto kytkeytyy aiemmin opittuihin laajempiin kokonaisuuksiin, oppiminen helpottuu (Tynjälä 2002, 63). Konstruktivismi ei sulje pois yksityiskohtaisen tiedon mekaanista ulkoa opettelu, mutta Tynjälän

mukaan yksittäisellä ulkoa opitulla asialla ei ole merkitystä, jollei sitä ymmärretä laajemmassa yhteydessä. Oppimisprosessin tavoitteena ei ole pelkkä faktatiedon osaaminen, vaan tavoitteena on kyetä soveltamaan tietoja käytännössä, ratkaisemaan ongelmia sekä pyrkiä hahmottamaan asioita uudella tavalla. (Tynjälä 1999, 18, 62.)

Konstruktivistisen oppimiskäsityksen mukaan opettamista ei nähdä tiedon jakamisena vaan konstruointiprosessin ohjaamisena (Siljander 2002, 214). Opettajalla on edelleen tärkeä tehtävä tiedon esittäjänä, mutta tärkeämpää on se, kuinka hän onnistuu järjestämään oppimistilanteet oppimista vahvistaviksi (Tynjälä 2000, 61). Ohjaamisen lähtökohdina ovat oppilaan aiemmat tiedot, kokemukset, käsitykset ja asenteet. Oppilasta tulisi rohkaista ulkoa opetteluun sijasta ymmärtämään ja sisäistämään opittava asia, ja kytkeään sitä monenlaisiin yhteyksiin ja käyttötilanteisiin. Ohjaamisessa tulisi huomioida ja tukea myös metakognitiivisten taitojen, kuten oppimaan oppimisen, kehittymistä. (Siljander 2002, 214-215.)

Musiikin opettaja, joka on omaksunut konstruktivistisen oppimiskäsityksen, ymmärtää, ettei tietoja ja taitoja voida siirtää. Oppijalähtöisesti suuntautunut opettaja tukee oppilaan omaa aktiivisuutta tiedon hankkimisessa. (Partti & Westerlund & Björk 2013, 59.) Fillimateriaalini tarkoituksena onkin auttaa oppijaa olemaan aktiivinen ja rakentamaan sen pohjalta omaa musiikillista osaamistaan. Halusin tarjota oppijoille oppimisen kokemuksellisuutta ja tekemällä oppimista (vert. Rantala 2006, 109). Päämääränä on, että oppija kykenisi soveltamaan filliharjoituksissa oppimaansa uutta tietoa eri tilanteissa, eikä hän ainoastaan toistaisi tai kopioisi muiden soittajien musiikillisia tuotoksia. Partin mukaan opettaja voi auttaa oppilasta tiedonrakennuksessa mm. antamalla oppilaan vaikuttaa ohjelmiston valintaan. (Partti ym. 2013, 60.) Tekemissäni fillielementti-harjoituksissa oppilaalla on mahdollisuus tehdä valintoja omia fillejä rakentaessaan. Harjoitukset myös rakentuvat oppilaan aiemmalle osaamiselle, ja niissä edetään oppilaan tason mukaisesti.

Oppimisen tuloksia on tärkeä arvioida yhdessä oppilaan kanssa. Partti pitää keskeisenä itsearviointia ja sen kohdistumista kokonaisvaltaiseen oppimisprosessiin (Partti ym. 2013, 60). Fillimateriaalin harjoittelu mahdollistaa pidemmän oppimisprosessin, jossa opettaja voi ohjata oppilasta määrittelemään oppimisen välitavoitteita ja prosessin lopussa näitä tuloksia voidaan tarkastella yhdessä.

2.2 Taiteen perusopetuksen musiikin opetussuunnitelman oppimäärät ja niiden tavoitteet

Työskentelen eräässä pääkaupunkiseudun musiikkikoulussa, jossa noudatetaan taiteen perusopetuksen laajaa oppimäärää. Syksyllä 2019 uudistimme opettajakollegion kanssa musiikkikoulun tutkintojen sisältöjä vastaamaan paremmin uuden opetussuunnitelman vaatimuksia. Tämä luonnollisesti vaikutti myös rumpujensoiton opetukseen ja opetusmateriaaleihin, ja fillimateriaalia tehdessäni halusin sen edistävän näitä tavoitteita, joita seuraavaksi kuvailen.

Taiteen perusopetus määritellään tavoitteelliseksi opetukseksi, joka etenee tasolta toiselle. Tätä opetusta järjestävät musiikkioppilaitokset sekä muut taiteen perusopetusta antavat oppilaitokset pääasiassa lapsille ja nuorille. Opetusta annetaan taiteen perusopetukseen sitoutuneissa musiikkioppilaitoksissa joko yleisen tai laajan oppimäärän mukaan. (OPH 2017.)

Laaja ja yleinen opetussuunnitelma eroavat mm. opetustuntimäärissä. Yleisessä oppimäärässä opetustunteja on selkeästi vähemmän kuin laajassa oppimäärässä: laajan oppimäärän perusopintojen laajuus on 800 tuntia, kun taas yleisen oppimäärän yhteisten opintojen laajuus on 300 tuntia. Myös tavoitteet poikkeavat toisistaan. Yleisen oppimäärän opinnot tähtäävät soittamiseen ja laulamiseen, esittämiseen ja ilmaisemiseen, kuuntelemiseen ja musiikin hahmottamiseen sekä taiteidenväliseen osaamiseen. Yleinen oppimäärä ohjaa opiskelijaa etsimään merkityksellisiä tapoja taiteen tekemiseen. Lähtökohtana on osallisuuden kokemus ja kaikkien ottaminen mukaan toimintaan. (OPH 2017.)

Laajan oppimäärän pyrkimys on ohjata itsenäiseen, päämäärätietoiseen ja pitkäjänteiseen musiikin opiskeluun. Tavoitteena on vahvistaa oppimisen iloa ja motivaatiota huomioimalla oppilaan vahvuuksia ja kiinnostuksen kohteita. Opinnot tarjoavat mahdollisuuksia taiteesta nauttimiseen ja luovat edellytyksiä elinikäiselle taiteen harjoittamiselle. Oppilaita kannustetaan kehittämään itselleen merkityksellisiä ilmaisutapoja ja häntä rohkaistaan aktiiviseen kulttuuriseen yhteistyöhön, vaikuttamiseen ja osallistumiseen taiteen keinoin. (OPH 2017,11.)

Luovuus ja itseilmaisuu painottuvat vahvasti taiteen perusopetuksen laajassa opetussuunnitelmassa, jossa sanotaan, että opetuksen tavoitteena olisi ohjata oppilasta omien musiikillisten ideoiden tuottamiseen, luovaan ajatteluun ja harjoittelemaan improvisoinnin perustaitoja. Opetuksen tulisi tukea oppilasta etsimään uusia ratkaisuja. (OPH 2017, 47-48). Nämä seikat huomioon ottaen olen liittänyt fillimateriaalin harjoitteisiin pieniä rytmisiä elementtejä, joiden käyttäminen fillien rakentamisessa tukee oppilaan luovuutta ja kehittää hänen improvisointikykyään.

Laajaan opetussuunnitelmaan sisältyy myös oppimaan oppimista ja harjoittelua, kuuntelemista ja musiikin hahmottamista (OPH 2017, 48). Oppilasta myös ohjataan ottamaan vastuuta omasta oppimisesta (OPH 2017, 13). Fillimateriaalini kautta pyrin rohkaisemaan oppilasta askel askeleelta kohti itsenäistä opiskelua.

2.3 Verkko-opetus ja sen hyödyntäminen kehittämisprojektissani

Tekemäni fillimateriaalin tarkoitus oli tuoda monipuolisuutta lähiopetukseen verkkoympäristön kautta, sillä musiikin verkko-opetus on lisääntynyt viime vuosina sekä Suomessa että muualla maailmassa. Yhdysvalloissa verkko-opetuksen suosio on kasvanut erityisesti korkeamman asteen koulutuksessa. (Bauer 2014, 181.) Suomessa digitaalisia keinoja on käytetty sekä klassisen että kevyen musiikin opetuksessa. Esimerkiksi Rockway, Minifiddlers, Sibelius-Akatemia, Oulun AMK sekä Lapin musiikkiopisto ovat tehneet verkko-opetuskokeiluja. (Ruippo 2015, Rockway 2006, Nissi 2010, Rantasuo 2006.) Kerroin seuraavaksi, mitä verkko-opetuksella tarkoitetaan, ja mitä uutta se tuo opetukseen.

Verkko-opetus on käsitteenä ja oppimisympäristönä laaja-alainen. Matikaisen (2008, 138) mukaan sillä käsitteenä viitataan mm. verkko-oppimiseen, verkko-opiskeluun, virtuaaliopetukseen sekä verkosto-oppimiseen. Käytännössä verkko-opetus voidaan määritellä internetin tarjoamien palvelujen käytöksi ja soveltamiseksi opiskelussa ja opettamisessa (Panzar 2001, 109). Tavoitteena on useasti pyrkimys tehdä opetusta pedagogisesti antoisammaksi nykyaikaisiin oppimiskäsityksiin nojaten (Salavuo 2020, 346).

Opiskelun mahdollisuudet laajentuvat sekä saavat uudenlaista joustavuutta verkko-opetuksen myötä (Salavuo 2006, 65). Kun opetus tapahtuu verkossa, tarkoittaa se riippumattomuutta ajasta ja paikasta. Se lisää tasa-arvoa pitkien välimatkojen alueella sekä monipuolistaa oppisisältöjä. Verkko-ympäristöstä ja siinä toimimisesta on tullut yhä tu-

tumpaa ja arkipäiväisempää nykyajan ihmisille. Tämän vuoksi monimuoto-opetus tarjoaakin monipuolisempia opiskelumahdollisuuksia ja tekee opiskelusta helpompaa niille, joille verkkoympäristön käyttö on luontevaa. Toisaalta verkko-opiskelu vaatii oppijalta enemmän motivaatiota, oppimisen itsesäätelyn taitoja sekä oma-aloitteisuutta kuin perinteinen opetustilanne. Oppija joutuu verkossa opiskellessaan soveltamaan erilaisia oppimisstrategioita sekä ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan. (Salavuo 2020, 345-349.)

Ilmastonmuutoksen myötä siirtymä ekologisempiin toimintatapoihin lienee myös suunta musiikkioppilaitoksissa. Tämä vaikutti myös siihen, miksi päädyin digitaalisessa muodossa olevaan opetusmateriaaliin. Verkossa sijaitseva opetusmateriaali tarjoaa mielestäni perinteistä opetustapaa ekologisemman vaihtoehdon, ja helpottaa samalla opettajien työtä, sillä paperien monistaminen ja tulostaminen vähenee. Digitaalisessa muodossa olevan materiaalin päivitys ajanmukaisemmaksi sujuu myös helposti, nopeasti sekä edullisesti verrattuna painetussa muodossa olevan kirjan uusintapainoksen tekemiseen.

Opetusmateriaalini on verkko-opetuksen näkökulmasta katsottuna staattista, sillä siinä ei synny vuorovaikutusta opettajan ja oppilaan välille. Materiaalipaketissa on kuitenkin videoita, jotka Ojala (2006, 77, 82) luokittelee vuorovaikutukselliseksi elementeiksi. Fillimateriaalini on tarkoitus toimia digitaalisena materiaalipankkina, jota voidaan käyttää lähiopetuksen tukena. Tällöin oppimisen kannalta tärkeää vuorovaikutusta tapahtuu lähiopetustilanteissa. Tässä tapauksessa voidaan puhua myös monimuoto-opetuksesta, jossa lähiopetus ja etäopetus yhdistyvät (Ojala 2006, 75). Tämän projektin puitteissa tarkoitan monimuoto-opetuksella viikottaisia lähitunteja sekä sen lisäksi muutaman viikon kokeilujaksolla toteutettua itseopiskelua verkossa olevan materiaalin pohjalta.

2.4 Pelko, jännitys ja soittaminen

Fillien soittaminen, kompista irtautuminen ja siihen palaaminen voi aiheuttaa alkeisoppilaassa jännitystä tai pelkoa. Muistan omista aikaisemmista soittokokemuksistani jännittäneeni fillien soittoa. Jännittämisen seurauksena filli tuli toisinaan soitettua hätäisesti, sen aikana tempo kiihtyi tai komppiin palaaminen ei onnistunutkaan fillin jälkeen. Olen myös toisinaan havainnut oppilaissani jännittämistä rumputunneilla, kun he ovat harjoi-

telleet uusia asioita. Tämä on näkynyt mm. oppilaan kehonkielen jäykistymisenä ja motorisena epävarmuutena. Joskus oppilas on myös sanallisesti ilmaissut epävarmuutensa ennen uuden harjoituksen soittamista. Tähän on usein syynä epäonnistumisen pelko, joka aiheuttaa jännitystä ja haittaa kokeilemisestä. Tässä luvussa pohdin soittamiseen liittyvää pelkoa ja jännitystä, sekä niiden syitä ja seurauksia.

Simo Routarinne (2005) kertoo kirjassaan "Improvisoi" epäonnistumisen pelosta. Hän sanoo, että yhteiskuntamme perustuu yksilön menestykseen ja suorittamiseen, ja tämä saa aikaan vertailua ja kilpailua yksilöiden kesken. Tämä johtaa siihen, että onnistumisesta tulee ikään kuin pakko. (Routarinne 2005, 15-16; 71-73.) Sutisen ja Kuitusen mukaan epäonnistumisen pelkoon on seuraavia syitä: hyväksytyksi tulemisen tarve, minäkuva, perimä, negatiivisuusvääritys, aiemmat kokemukset, persoona ja temperamentit (2018, 45).

Arjas toteaa, että alitajuinen hylätyksi tulemisen pelko on voimakkaimpia jännitysilmiöön liittyviä tunteita. Tämä on tuttu ajatus varsinkin niille ihmisille, jotka ovat tottuneet siihen, että heitä arvioidaan suoritustensa perusteella. (1997, 17.) Tällaisella ihmisellä on vahva tarve miellyttää muita, jotta hän saisi heidän hyväksyntänsä (Sutinen ja Kuitunen 2018, 46). Ajatuksia kahlitseva pelko näkyy myös ilmaisussa, ja se vähentää henkistä energiaa ilmaisullisissa teoissa. Epäonnistumisen pelko on itse asiassa häpeän välttelyä. (Routarinne 2005, 50-51.) Jännittäminen ja epäonnistumisen pelko esiintymistilanteessa, jollaiseksi myös soittotunnilla opettajan läsnä ollessa soittaminen voidaan luokitella, voi olla pelkoa henkilökohtaisesta katastrofista. Tällöin oppilas kokee epäonnistuvansa ihmisenä, vaikka kyseessä on vain yksittäinen suoritus. (Arjas 1997, 18-19.) Epäonnistumisen pelko seuraa liiallisista itselle asetetuista vaatimuksista. Kun itselle asettaa vaatimuksen onnistua täydellisesti, johtaa se jännittämiseen, jolloin ihminen ei enää pysty toimimaan rennon luovasti. (Routarinne 2004, 7.)

Arjaksen mukaan huono itsetunto on yksi suurimmista syistä jännitysongelmien taustalla. Omien suoritusten ja edistymisen vertailu muihin heikentää itseluottamusta. Oppija, joka pelkää huonon itsetuntonsa vuoksi oman osaamisensa paljastumista, ei edes uskalla yrittää parhaansa antamista. (1997, 19.) Onnistumisen pakko ja samanaikainen epäonnistumisen pelko aiheuttavat oppijassa alisuoriutumista. Pelko tuomitukseksi tulemisesta suorituksen vuoksi luo varjon esiintymiselle, jolloin on helpompaa väistää asia ja itseään kohdistunut arvostelu toteamalla, ettei ole soittanut tosissaan. (Arjas 1997, 19.)

Uusien asioiden oppimiseen vaikuttaa myös ihmisen temperamentti. Lonkan (2014) mukaan toiset ihmiset ovat helpommin ärtyviä, toisten hermosto taas kestää enemmän painetta (Lonka 2014, 42). Jotkut oppijat eivät pidä muutoksista tai ovat ujoja toisten ihmisten seurassa. Merkittävää on myös se, lähestyykö vai vältteleekö ihminen uutta oppimistilannetta, ja suhtautuuko hän siihen innostuneesti vai pelokkaasti. (Rantala 2006, 22-23, 27.)

Soittamisessa ja muissa luovissa prosesseissa virheitä ja epäonnistumista ei kuitenkaan tulisi pelätä, vaan ne ovat sallittuja ja tarpeellisia. Uusia ideoita syntyy kokeilemalla, vaikka siinä ei heti onnistuisikaan. Epäonnistuminen on itse asiassa oppimisen ja luovuuden edellytys. (Routarinne 2005, 15-16; 71-73.) Luovuus elää vapaudessa, kuten Kari Uusikylä toteaa (2001, 14). Vapaudesta syntyvä luovuus on pienille lapsille helppoa ja luontevaa. Lapset kehittävät luovuuttaan ja taiteellista osaamistaan leikin avulla, ja keksivät leikkien myötä uusia näkökulmia ja ratkaisuja. Aikuisiksi kasvaessamme luovuuden virta saattaa vähitellen kuivua, varsinkin jos ympäristön palaute on ollut liian kriittistä. (Vilen, Vihunen, Vartiainen, Siven, Neuvonen & Kurvinen 2006, 476.)

Rantalan mukaan opettaja voi omalla toiminnallaan vaikuttaa oppilaan suoritusitsetuntoon mm. auttamalla oppilasta asettamaan tavoitteita niin, että tämä kokee onnistumisen iloa. Alisuoriutuja tarvitsee tämän lisäksi tunteen siitä, että ympäristö tukee hänen pyrkimyksiään. Myönteinen ilmapiiri, hyväksyvä ja kannustava palaute luo mahdollisuuksia haasteiden kohtaamiseen. (Rantala 2006; 42, 60, 65.) Opettaja voi myös kehittää oppilaan itsetuntoa oikea-aikaisella ohjaamisella ja näin tukea oppilaan itseohjautumisen kehittymistä. Oikea-aikainen ohjaaminen eli scaffolding antaa oppilaalle tilaisuuden tehtävän suorittamiseen avustettuna, kunnes hän on saavuttanut riittävät taidot itsenäiseen työskentelyyn. Oppijan kyvyt kehittyvät hänen kohdatessaan vaikeampia tehtäviä omien taitojen lisääntyessä. Itseohjautunut oppimisprosessi on merkityksellistä oppimisen ilon kokemisessa, sillä se tuottaa positiivisen tunnekokemuksen. (Rantala 2006; 69, 79.) Positiivinen tunnetila, kuten ilo, lisää oppimisen edellytyksiä, ja ohjaa käyttämään luovaa prosessointia. Myös ongelmanratkaisukyky, looginen päättelykyky sekä kyky kohdata haasteita lisääntyvät positiivisten tunteiden vaikutuksesta. (Rantala 2006; 33, 37.)

Olen pyrkinyt opettaessani ja fillimateriaalia valmistaessani toteuttamaan edellisessä kappaleessa mainittuja periaatteita. Huomatessani oppilaassa jännittämistä, olen yrittänyt luoda oppilaalle turvallisen ympäristön, jossa ei tarvitsisi pelätä virheitä. Olen halun-

nut auttaa arkaa oppilasta mm. antamalla hänelle ensin niin helppoja tehtäviä, että onnistuminen on taattu. Rantalan mukaan oppimisprosessin yhteydessä tai päätteeksi koettu onnistuminen ja sitä seuraava ilon tunne rohkaisee oppilasta myöhemmin kohtaamaan haastavampia tehtäviä (2006, 42). Fillimateriaalini yhtenä päämääränä onkin tarjota oppilaalle turvallisia harjoituksia, joiden kautta mahdollinen pelko ja jännitys poistuisi.

3 Rumpujen pedagoginen kirjallisuus ja oppimateriaalit

3.1 Aiempi rumpufilli- kirjallisuus

Halusin selvittää perusteellisemmin, millaisia neuvoja ja harjoituksia fillien soittamiseen annetaan tarjolla olevissa rumpuoppaissa. Hakusanalla “drum fill” löytyy internetistä varsin paljon viitteitä kirjoitettuihin oppaisiin. Aineistohauulla löysin kattavan määrän soittooppaita kaupunginkirjastosta sekä Metropolian kirjastosta. Rajasin tässä käsiteltävän aiemman kirjallisuuden saatavuuden perusteella. Tässä luvussa käsitelen tarkemmin muutamaa rumpujensoiton opasta, ja kerron, miten niissä fillejä opetetaan. Keskityin tutkimaan löytämästäni aineistosta, miten pop- ja rock- tyylisten tasajakoisten fillien soittoa on käsitelty aloittelijoille tarkoitetuissa oppaissa.

Yleiskatsaus osoitti, että oppaita rumpusetin soittamiseen on valtava määrä, ja niiden pedagoginen sisältö sekä lähestymistapa alkeiden opetteluun on vaihtelevaa. Toiset oppaat keskittyvät opettamaan aloittelijalle kattavasti ensin virvelisoittoa ja lyöntitekniikkaa, ja vasta sen jälkeen oppija pääsee soittamaan koko settiä; rumpukompeja ja fillejä. Toisissa rumpuoppaissa päästään soittamaan ns. *play-along-minus-drums*- musiikkikappaleiden eli rumpaleille tehdyn taustäänityksen kanssa koko rumpusettiä jo ensimmäisillä tunneilla. Oppaiden erilainen järjestys alkeiden opettamiseen vaikuttaa myös siihen, miten ja millaisia fillejä niissä opetetaan.

Nettikaupoissa, kuten esimerkiksi Amazonissa, on useita englanninkielisiä fillioppaita myytävänä. Kuitenkin kirjastojen tarjonta Suomessa näyttää keskittyvän lähes ainoastaan komppikirjoihin. Näissä oppaissa fillejä mielestäni käsiteltiin hyvin suppeasti verrattuna muuhun materiaaliin. Monet internetissä myytävänä olevat englanninkieliset fillikirjat vaikuttavat kirjoitetun edistyneemmille oppijoille, kuten esimerkiksi Jim Toscanon kirja *Filling in the Grooves*, joka ensin vaikutti lupaavalta, mutta jo katsaus sisällysluetteloon

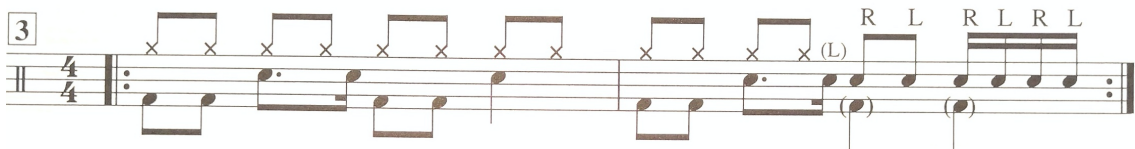
paljasti kirjan sisältävän vaikeampia aiheita, kuten vieraita tahtilajeja, tahtiviivan yli fil-lausta ja tuplabassorumpufillausta.

Osassa tarkastelemistani rumpuoppaista pop- ja rock -fillien soittoon sekä pedagogiseen lähestymiseen oli paneuduttu selkeästi enemmän. Näissä oppaissa fillejä esiteltiin laa-jemmin, ja monipuolisemmilla esimerkeillä. Muissa oppaissa, joissa filliosio oli suppe-ampi, filliesimerkkejä oli vähemmän tai rumpusetin eri osille nuotinnettuja eli orkestroituja fillejä oli kirjoitettu vain muutamasta rytmistä. Useimpiin rumpuoppaisiin oli liitetty mu-kaan CD ja / tai ääni- ja videomateriaalia oppaassa mainitulla verkkosivulla. Seuraavaksi kerron lyhyesti muutamien oppaiden sisällöstä.

Varsinaisia aloittelijoille sopivia fillioppaita löysin kirjastoista vain kaksi, ja nämä olivat molemmat englanninkielisiä. Näistä ensimmäinen, Dawn Richardsonin Fill Workbook (2005) sisälsi ainoastaan lyhyitä, tasajakoisia pop / rock tyylisiä fillejä. Rickhardsonin rumpuoppaassa fillejä ja niiden variaatioita kirjoitettu on runsaasti. Fillit on orkestroitu, sekä liitetty komppien osaksi. Filliharjoitukset on tarkoitettu soitettavaksi kahden tahdin mittaisina ja muutamasta niistä on myös äänitetty versio oppaan mukaan liitetyllä CD levyllä. Toisen tahdin alkuosassa komppi jatkuu, ja filli sijoittuu tahdin loppuun, kuten alla olevasta kuvasta voi havaita:

Track #19

(Rickhardson 2005, 30)

Oppaassa on esitelty eri mittaisia filliharjoituksia, joista ensimmäiset olivat yhden kah-deksasosan mittaisia. Seuraavaksi harjoitellaan yhden neljäsosan mittaisia fillejä. Har-joitusten edetessä fillit pidentyvät ja kirjan viimeisillä sivuilla fillit ovat puolen tahdin eli 2/4 mittaisia. Rickhardsonin oppaaseen on myös jätetty tyhjiä nuottiviivastoja oppilaan omia fillejä varten. Filleihin on merkitty käsijärjestykset valmiiksi.

Toinen fillioppaista, vuonna 2018 Hal Leonardin toimittama Easy Drum Beats and Fills-opas, vaikutti ensin lupaavalta. Oppaan joka sivulle on kirjoitettu rumpukomppi, ja sen alle kolme filliehdotusta soitettavaksi kompin kanssa. Näistä on annettu videoesimerkit.

Tutkittuani rumpuopasta tarkemmin huomasin, että fillit eivät mielestäni edenneet loogisesti helpommasta vaikeampaan, vaan ne olivat summittaisessa järjestyksessä. Opetustilannetta tämä vaikeutti, sillä jouduin samalla selailemaan opasta läpi löytääkseni jonkinlaisen järjestyksen edetä fillistä seuraavaan.

Muissa löytämissäni aloittelijoiden rumpuoppaissa fillejä oli vähäisesti. Terry O'Mahoneyn (2014) oppaaseen on koottu suuri tietomäärä eri musiikkityyleistä, kompeista, soolon soittamisesta jne. Oppaassa esitellyt ensimmäiset fillit on kirjoitettu pelkästään rytminä virvelirummuille. O'Mahoney mainitsee, että ne voidaan soittaa myös muihin rumpusetin osiin. Orkestroinnista, eli fillien nuotinnoksesta rumpusetin eri osille, olisi ollut tarpeellista antaa esimerkkejä, sillä nyt rytmit jäävät mielestäni puolivalmiiksi. Toki tämän voi nähdä myös annettuna valinnanvapautena oppijalle. Oppaassa myöhemmin esiintyvät heavy rock- fillit on orkestroitu useammalle rumpusetin osalle. Positiivista tässä oppaassa on se, että siinä on esitelty sopivia fillejä eri musiikkityyleihin, kuten rockiin ja swingiin.

Andy Zikerin (2012) Drumcraft, A Beginners Guide to the Drumkit- opas perustuu vanhkasti soittotekniikan ja rudimenttien ohjeistukseen. Komppeihin ja filleihin päästään vasta kun virvelisoitossa on käsitelty kuudestoistaosat taukoineen. Kirjan alkuosa keskittyy virvelin soittoon ja nuotinlukuun. Osiossa Rock Beats and Fills lähdetään liikkeelle tahdin mittaisista kahdeksasosista. Käsijärjestyksenä ohjataan heti käyttämään vuorokäsijärjestyttä eli oikea-vasen-oikea-vasen jne. Esimerkkejä kahdeksasosafilleistä on kuitenkin tarjolla vain kahdeksan, jonka jälkeen seuraava filliharjoitus käsittelee jo kuudestoistaosafillejä ja niihin perustuvia rytmikuvioita. Ziker etenee mielestäni nopeatempoisesti asiasta toiseen, ja etenemistahti voi olla liian ripeä osalle aloittelijoista. Oppijaa kuitenkin kehoitetaan tässäkin oppaassa itse kirjoittamaan fillejä annettujen esimerkkien pohjalta. Oppaan toisessa fillejä sisältävässä osiossa filleihin otetaan mukaan bassorumpu sekä esitellään haastavampia lineaarisia fillejä. Kirjassa on varsinaisten filliharjoitusten lisäksi muita harjoituksia, joita voi käyttää sellaisenaan filleinä. Oppijaa neuvotaan myös käyttämään filleissä rudimentteja, eli rumpujensoiton lyöntitekniikan iskusarjoja. Kaiken kaikkiaan opas on informatiivinen ja tiivis, ja soveltuu hyvin hieman edistyneemmälle oppijalle.

Hal Leonardin kustantama, Kennan Wylie ja Gregg Bissonetten tekemä Drumset Method, Level 1 (2016) opas sisältää runsaasti sekä ääni- että videomateriaalia. Drumset Method- opas on tarkoitettu ensimmäiseksi rumpuoppaaksi. Kirjan tekijät käsittelevät

mielestäni hyvin monipuolisesti rumpujensoittoon liittyviä asioita, kuten soittotekniikkaa, nuotinlukua, eri musiikkityylejä, ja pyrkivät johdonmukaisuuteen ja loogisuuteen. Filliesimerkkejä kirjassa on sekä lyhyiden play-along-kappaleiden yhteydessä sekä kahdessa erillisessä filliosiossa. Ensimmäiseen filliosioon olisin kuitenkin kaivannut lisää helpompia esimerkkejä. Ensimmäiset fillit ovat puolen tahdin mittaisia ja koostuvat kahdeksasosista. Filleihin oli merkitty käsijärjestys. Kahdeksasosat on jaettu usealle eri rumpulle, ja jo kolmannessa fillissä on käytetty bassorumpua yhtenä instrumenttina. Esimerkkejä on ainoastaan neljä. Seuraavalla sivulla filleistä on tehty tahdin mittaisia, ja niissä käytetään kahdeksasosien lisäksi neljäsosia. Näitä esimerkkejä on kymmenen. Filliosioon liitetyllä videolla Bissonette korostaa, että fillejä kannattaa harjoitella neljän tahdin rakenteella, joista kolme tahtia on komppia ja neljäs tahti filliä. Toisessa filliosiossa on jo käytetty kuudestoistaosia sekä kuudestoistaosakomppia näiden fillien kanssa. Tässä osiossa Bissonette esittelee yhden ja kahden neljäsosan mittaiset fillit, ja kummastakin fillistä on annettu kolme variaatiota. Drumset Method Level 1 on mielestäni hyvä alkeisopas, ja siitä on jopa tehty omat versiot oikea- ja vasenkätiselle rumpalille. Filliosio ei tässäkään oppaassa ole niin kattava, että se yksinään riittäisi oppilaalle tueksi.

Suomenkielisiin rumpuoppaisiin oli pyritty kokoamaan laajasti harjoituksia rumpujensoiton eri osa-alueilta. Tämän vuoksi niiden sisältämät filliosiot jäävät suppeiksi. Uusimassa oppaassa, eli Juha Tannisen (2019) Komppisauruksessa, pop / rock-tyylisten tasajakoisten fillien rakentamiseen on annettu 21 erilaista rytmiä. Nämä rytmit ovat kaikki 2/4 tahtilajin mittaisia. Vain yhdestä rytmistä on tehty kolme orkestraatiota rumpusetille, loput niistä on kirjoitettu pelkinä rytmeinä (kuva alla).

Rytmiäiheita ilman orkestrointia (Tanninen 2018, 35)

Kirjassa eri rumpukompeja esitellään 57:n sivun verran, fillejä neljällä sivulla. Varsinaisen filliosion lisäksi oppaan loppupuolella on kuusi sivua koordinaatiota ja tekniikkaa kehittämään tarkoitettuja settiharjoituksia, joista neljä sivua on tasajakoisia rytmikuvioita. Näitä voi myös käyttää filleinä, joskaan sitä ei ole erikseen oppaassa mainittu. Tannisen opas on selkeästi jäsennelty, rumpukompit on esitelty hyvin, ja niistä on annettu viitteitä

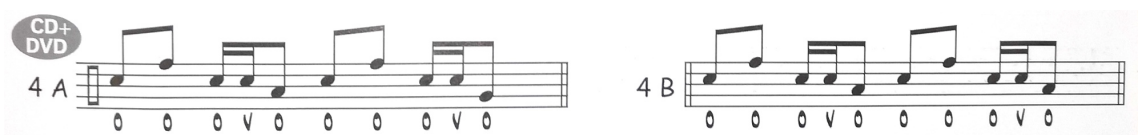
tunnettujen artistien levytyksiin. Näitä nuotinnettuja esimerkkejä äänitetystä musiikista olisin kaivannut myös fillien osalta.

Vuonna 2008 julkaistussa Mika Säilyn Rumpusetisoiton perusteet- oppaassa (2008) käsitellään settisoiton perusharjoituksia, soittotekniikkaa, keskeisempiä musiikkityylejä sekä rytmiteorioita aiheensiirtoharjoituksin. Oppaassa olevat fillit ovat kuudestoistaosarytmejä, ja perustuvat kahteen erilaiseen rytmiaihiioon. Niiden omaksumista helpottamaan on annettu rytmin kanssa täsmäävät apusanat ”lapaluu” ja ”puutalo”. Kummastakin rytmistä on annettu kuusi erilaista variaatiota rumpusetin eri osia käyttäen, sekä lisäksi näiden kahden rytmin yhdistelmistä kuusi variaatiota. Saatteenä on mainittu, että rytmiaihiosta voi rakentaa lukemattomia erilaisia fillejä. Lisäksi Säily antaa kolme esimerkkiä komppien yhdistämisestä fillien avulla.

Filliesimerkkejä (Säily 2008, 19)

Groove In on (2006) on Tommi Rautiaisen kirjoittama monipuolinen rumpujensoiton alkeisopas. Oppaassa on esitelty eri tyyliä rumpukompeja, nuotinlukua, käsitekniikkaa jne. Fillien osuus jää tässäkin oppaassa vähäiseksi muuhun sisältöön verrattuna; niitä esitellään kolmella sivulla. Rautiainen ohjeistaa pop / rock tyylisten fillien soittoon käyttämällä ensin esimerkkinä kahdeksasosia ja neljäsosia. Seuraavaksi hän rakentaa fillejä käyttämällä kahta yhden neljäsosan mittaista rytmikuviota rakentaen niistä 13 filliä. Rautiaisen fillit on nuotinnettu rumpusetin eri osille. Nämä esimerkit ovat mielestäni selkeitä ja loogisesti eteneviä, ja lähellä omaa pedagogista ajatusta. Ainoa puute mielestäni on se, että filliesimerkkejä olisi voitu rakentaa enemmän ja useammista rytmikuvioista.

Filliesimerkkejä (Rautiainen 2006, 29)

Leevi Leppäsen Rokkaavat Rummut- oppaassa (1989) esitellään fillejä yhden sivun verran. Filliesimerkkejä on yhteensä vain kuusi, joista neljä pohjautuu tasajakoisiin rytmiei-

hin. Komppeja tässäkin oppaassa on moninkertainen määrä filleihin verrattuna. Ensimmäiseksi Leppänen esittelee kahdeksasosakompin kanssa tahdin mittaisen kahdeksasosafillin. Seuraavassa harjoituksessa filli on puolen tahdin mittainen. Kahdessa seuraavassa harjoituksessa fillit sekä komppi pohjautuvat kuudestoistaosiin. Oppaan loppupuolella on kuitenkin kolmen sivun verran ”settiharjoituksia”, jotka ovat samantyyllisiä kuin Tannisen kirjan settiharjoitukset. Kuudestoistaosiin pohjautuvia, tahdin mittaisia harjoituksia voi käyttää tasajakoisten pop / rock- komppien filleinä, vaikkakaan sitä ei kirjassa mainita. Settiharjoitusten viimeisellä sivulla Leppänen esittelee kuudestoistaosapohjaisia harjoituksia, joissa käytetään yhtenä äänenä bassorumpua (kuva alla). Kaikki settiharjoitukset on kirjoitettu rumpusetille valmiiksi, mikä helpottaa niiden omaksumista.

Esimerkki settiharjoituksista (Leppänen 1989, 39)

3.2 Maksuttomat ja maksulliset opetusvideot internetissä

Seuraavaksi siirryin tarkastelemaan, millaista opetusmateriaalia fillien osalta löytäisin internetistä. Koska internetin tarjonta on hyvin laaja, rajasin näissä tutkimuskohteet maksuttomiin YouTube- opetusvideoihin sekä Rockway- sivustoon, joka tarjoaa soitonopetusvideoita suomen kielellä. Ensiksi yritin etsiä YouTubesta suomenkielisiä rumpufilli- videoita aloittelijoille. Hakusanoilla ”rumpufilli”, ”filli” löysin pari viittausta Rockwayn sivuilla oleviin videoihin. Muut haussa löytyneet videot eivät olleet mielestäni oleellisia. Kokeilin seuraavaksi etsiä englannin kielellä ”drum fill for beginner”, sekä ”eight note drum fill”. Englanninkielisiä alkeisfilli- videoita löytyikin muutamia, mm. Drumeo:n tai DrumBeatsOnline:n videoita. Molemmat ovat rumpaleille suunnattuja, Rockway:n kaltaisia maksullisia internetissä olevia opetussivustoja. Osa näistä videoista oli mielestäni hyviä aloittelijoille, mutta muutamissa alkeistason rumpaleille tarkoitetuissa videoissa fillit vaikeutuivat varsin nopeasti. Näistä videoista omille oppilailleni soveltuvia opetusvideoita oli vain muutama. Rajasin videoiden esittelyn niihin, jotka selkeästi olivat ammattilaisten tekemiä.

Ensimmäisessä näistä Daveksi (2018) esittäytyvä rumpali esittelee seitsemän yksinkertaista filliä. Fillit sekä niiden sanallinen ohjeistus ovat mielestäni selkeitä, ja nuottiesimerkit ovat nähtävillä kuvaruudussa samanaikaisesti soiton kanssa. Videot on kuvattu usealla kameralla, joten oppija voi nähdä niistä rumpusetin ylhäältä kuvattuna sekä bassorumpua soittavan jalan, jota on kuvattu omalla kameralla.

Jared Falk (2010) aloittaa fillien esittelyn yksinkertaisella kahdeksasosafillillä. Sanallinen ohjeistus kuten myös kuvakulmien ja kameroiden käyttö ovat tarkoituksenmukaisia ja toimivia kuten edellisessä Daven videossa. Falk soittaa filliesimerkit joko metronomin tai taustanauhan säestyksellä, ja malttaa soittaa saman fillin useita kertoja peräkkäin. Pedagogisesti videon alkuosa oli mielestäni hyvä, mutta filliesimerkit vaikeutuvat huomattavasti jo neljännen fillin jälkeen.

Gabe Helgurera (2019) 20 Must know Drum Fills for Beginner Drummer- video on selkeä, ja fillit ovat yksinkertaisia. Kuvakulma tässä videossa ei ole yhtä hyvä kuin edellisissä, välillä virveliin soitettavat iskut eivät näy rumpuja edestä kuvattaessa. Helgurera soittaa fillit peräkkäin ilman taukoja, ilman metronomia ja taustanauhaa. Nuottikuva näkyy kuvassa samaan aikaan. Vaikka fillit ovat yksinkertaisia, olisi alkeisoppijaa helpottanut selkeästi hitaampi tempo, samoin se, että eri fillien välissä olisi ollut tauko. (Helgurera 2019.) Helgureran toisella videolla 2 Amazing Beginner Drum Fills, jossa hän esittelee ainoastaan kaksi filliä, tempo on rauhallisempi ja ohjeistus selkeää aloittelijalle (Helgurera 2015).

Sean Langin (2010) Heavy Metal Drumming- Beginner Drum Fills- videolla, joka on myös Drumeo:n videoita, esitellään kuudestoistapohjaisia fillejä, joissa bassorumpua käytetään yhtenä instrumenttina. Rytmikuviot ovat helppoja, mutta bassorummun käyttö filleissä tekee niistä teknisesti hieman haastavampia. Filliosuudet on kuvattu kolmesta eri kuvakulmasta, ja näin katsoja näkee selkeästi, mitä Lang soittaa kullakin raajalla. Fillit esitetään metronomin kanssa, ja nuottikuvan päällä pomppiva pallo, joka seuraa reaaliajassa fillien soittoa, auttaa katsojaa nuottien hahmottamisessa.

Suomenkielinen maksullinen Rockway-sivusto tarjoaa ”alkeispolulla” aloittelijalle kolme kurssia, joissa opetetaan fillien soittoa. Näitä ovat Juha Räsänen ”Hetimitään rumpuja”- kurssi 1 ja kurssi 2, sekä Miri Miettisen ”Rumpufillit haltuun”- kurssi.

Juha Räsäsen tekemät opetusvideot ovat selkeitä, ja hitaasti eteneviä. Ensimmäinen kurssi lähtee liikkeelle aivan perusteista, tarjoten monipuolisen kuvan rumpujensoiton eri aspekteista ja se sisältää vain yhden fillivideon. Alkeiskurssi 2:ssa keskitytään enemmän fillinsoittoon. Räsänen opettaa ensin kahdeksasosapohjaisia tahdin mittaisia fillejä, ja näitä opetusvideoita on yhteensä seitsemän. Sen lisäksi kurssissa on kaksi muuta filliosiota: ”bassorumpufillit” ja ”paradiddle filleissä”. Kuvailen tässä ainoastaan ensimmäisiä, kahdeksasosiin pohjautuvia fillivideoita.

Videot on kuvattu kahdesta eri perspektiivistä, ja videokuvassa on ainoastaan käytetty yhtä kuvakulmaa kerralla. Varsinaiset soittovideot on kuvattu setin yläpuolella olevalla kameralla, jolloin kuvassa näkyy lähinnä setti ja hieman Räsäsen ylävartaloa. Toinen kuvakulma on setin edestä, jota käytetään silloin kun Räsänen selostaa ja antaa ohjeita soittoon.

Videot ovat lyhyitä, noin 2-6 minuuttia kukin, ja niissä keskitytään soittamaan saman rytmiaihion filliä kussakin. Räsänen soittaa ensin pelkkää filliä hitaasti, ja sen jälkeen yhdistää sen rumpukomppiin niin, että kokonaisuudesta tulee neljän tahdin rakenteen mittainen. Videoiden tempo on rauhallinen, ja Räsänen selittää perusteellisesti, mitä oppijan tulee ottaa huomioon filliä soittaessa, ja kuinka fillin saa onnistumaan. Fillit vaikeutuvat asteittain, ja niissä on mukana metronomi sekä nuottikuva. Nämä Rockwayn videot ovat mielestäni pedagogisesti laadukkaita, ja niissä on pyritty yksinkertaisiin, helppoihin filleihin.

Miri Miettisen Rumpufillit haltuun sisältää 19 videota. Näistä seitsemän ensimmäistä käsittelee yksinkertaisia fillejä, joista kerron seuraavaksi. Miettisen tekemät videot ovat sisällöltään informatiivisia ja analyttisiä. Ensimmäisessä videossa Miettinen kertoo, mikä on filli, ja miten sitä käytetään. Hän jatkaa esittelemällä mm. intensiteettiä nostavan ja laskevan sekä komppimaisen fillin. Miettinen antaa harjoitteluvinkkejä, ja neuvoo, mitä fillin soittamisessa tulee ottaa huomioon bändissä soittaessa. Hän analysoi musiikillisia tilanteita tarkasti kertoen, miten valita oikeanlainen ja musiikin tunnelmaan sopiva filli. Miettisen ja Räsäsen fillivideot ovat sisällöltään erilaisia, ja sen vuoksi täydentävät toisiaan.

Vaikka Rockway:n videot osoittautuivat laadukkaiksi, ja erottautuivat muusta tutkimastani opetusmateriaalista, mielestäni yleisesti voi todeta, että jo olemassa olevissa

rumpuoppaissa fillien opetusmateriaalia on liian vähän tarjolla ja niissä on puutteita. Monissa rumpuoppaissa helpoimmat harjoitukset sivuutettiin parilla esimerkillä, ja siirryttiin nopeasti vaikeampiin harjoituksiin. Tällöin oppijalle voi syntyä liian suuri porras tasojen välille, ja oppiminen voi tästä syystä johtuen hidastua. Mikäli etäisyys omien kykyjen ja haasteiden välillä on liian suuri, johtaa se oppimista estäviin tunnetiloihin, kuten stressiin ja ahdistukseen (Rantala 2006; 61). Näinhän ei toki aina käy, koska oppijat ovat erilaisia ja joillekin oppijoille suuri haaste tarjoaa lisämotivaatiota. Omia harjoituksia tehdessäni halusin ottaa huomioon ne oppijat, jotka haluavat edetä hitaasti.

Mielestäni aiemmissa rumpuoppaissa tai opetusvideoilla ei tarjottu oppijalle tarpeeksi tukea oman luovuuden kehittämiseen. Vaikka oppijaa saatettiin kehottaa fillien muunteluun, ei sen tueksi aina annettu konkreettisempaa apua tai neuvoja. Fillien muuntelu on mielestäni lähtökohta improvisoinnille, ja siihen pitäisi antaa oppijalle työkaluja. Uusille rumpufilliharjoitteille on siis tarvetta. Omaa fillimateriaalia lähdin valmistamaan pyrkien täyttämään niitä puutteita, joita koin aiemmissa oppaissa olevan.

4 Fillimateriaali ja sen valmistus

4.1 Filliharjoitteet; suunnittelu, kuvaus ja sisältö

Kuten luvussa 3 esitin, opetusmateriaalia fillien opettelemiseen ja soittamiseen alkeistasonilla on rajallisesti, eikä se aina ole pedagogisesti laadukasta ja johdonmukaisesti etenevää. Tämän vuoksi olen jo ennen tätä kehittämisprojektia kirjoittanut oppilailleni fillejä. Viime syksynä YAMK opintojen myötä aloin valmistella fillimateriaalia systemaattisemmin, laajentaen aiemmin opetuskäyttöön tekemiäni harjoituksia. Tässä luvussa kuvaan rumpumateriaalin suunnittelua, tekoprosessia ja sisältöä. Kuvailen valmistamani fillimateriaalia, ja sen harjoitustapoja. Pyrin myös valottamaan, miten fillimateriaalin harjoituksia käytetään, ja mitä asioita ne oppijassa kehittävät.

Suunnitteluvaiheessa aloin pohtia aiempien rumpuoppaiden sekä omien oppimis- ja opetuskokemuksieni pohjalta, millä tavalla voisin tarjota uuden näkökulman omassa fillimateriaalissani, ja kuinka voisin parhaiten auttaa alkeissoittajaa. Ajatukseni oli tuottaa materiaalia, joka olisi helposti lähestyttävää ja joka madaltaisi kynnystä fillien soittamiseen. Opettaessani alkeisoppilaita olin huomionut, että fillien soittaminen kompina osana voi

olla aloittelijalle hankalaa. Pitäisi hallita rumpukompin lisäksi siirtymä filliin ja siitä takaisin rumpukomppiin, kuitenkin kadottamatta tempoa. Tämän vuoksi aloin valmistaa fillimateriaalia, joka täyttäisi seuraavat ehdot. Ensimmäisten fillien tulisi olla hyvin **yksinkertaisia motorisesti**, jotta oppijan huomio keskittyisi fillin soittoon eikä liikaa esimerkiksi käsien ja jalkojen yhteistoimintaan.

Halusin myös pitää mielessä harjoituksia tehdessäni konstruktivismiin periaatteen, jossa uusi tieto rakentuu vanhan pohjalle (vert. Tynjälä 1999, 38). Harjoitusten tulisi tämän vuoksi lähteä tutuista rytmeistä liikkeelle, ja edetä **asteittain helposta vaikeampaan**. Näin niiden väliin ei jäisi liian suuria tasoeroja, jotka voisivat hidastaa oppimista (vert. Rantala 2006; 61). Halusin myös **herätellä oppijan omaa luovuutta** tarjoamalla oppilaalle **pieniä fillielementtejä**, joista hän voi rakentaa pidempiä kokonaisuuksia. Tämän suunnittelun tuloksena syntyivät fillimateriaalin sisältö ja harjoitukset, joita seuraavaksi kuvaan.

Rumpufillit ovat osittain eri tyyliin sidoksissa, ja aikataulusyistä en voinut valmistaa kaikenkattavaa fillimateriaalia eri musiikkityylit huomioon ottaen. Tästä syystä rajasin materiaalin sisältämään ainoastaan tasajakaisia ja tyyllisesti pop- ja rock-kompeihin liitettävissä olevia neljäsosa-, kahdeksasosa-, ja kuudestoistaosapohjaisia fillejä.

Fillimateriaali ei ole sisällöllisesti uutta ja mullistavaa, vaan yksinkertaisia rytmejä, joita olen koonnut yhteen. Jokainen fillimateriaalin osio voidaan irrottaa muusta materiaalista itsenäiseksi harjoitukseksi, jota voidaan soveltaa erilaisiin opetustilanteisiin. Koko materiaalia ei tarvitse käydä läpi, vaan oppija voi tasonsa mukaan edetä materiaalin harjoituksissa.

4.1.1 Ensimmäinen harjoitusosio; valmiit fillit

Materiaalin alkuosaan olen kirjoittanut motorisesti yksinkertaisia, valmiita fillejä, jotka on nuotinnettu eri rumpusetin osille. Ensimmäiset fillit ovat kahdeksaosapohjaisia, ja niitä soitetaan kahdeksasosakompin kanssa. Olen ohjeistanut, että fillit voi soittaa aluksi oikealla kädellä yhteen rumpuun. Näin mahdollinen jännitys fillin soittamiseen helpottuu, sillä oppija ikään kuin vain jatkaa hi-hat:iin soittamaansa kahdeksasosakompin rytmiä siirtämällä oikean kätensä esimerkiksi pikkutom- tai virvelirumpuun.

Kun oppija on harjoitellut tätä riittävästi, voi hän siirtyä soittamaan filliä **vuorokäsijärjestyksellä**. Tässäkin lähtökohtana on ensin se, että oppija soittaa filliä ensin yhteen rumpuun. Kun tämä onnistuu, harjoitellaan samaa rytmiä soittamalla tämä tahdin mittainen kahdeksasosarytmi kahteen rumpuun. Näin oppija saa harjoitella käden / käsien siirtämistä fillin aikana rummusta toiseen. Kolmannessa vaiheessa käytetään kolmea rumpua jne. Jos vuorokäsijärjestys tuntuu vieläkin hankalalta, voi oppija soittaa kaikissa edellä mainituissa harjoituksissa pelkällä oikealla kädellä (tai vasenkätinen vasemmalla), ja siirtyä vuorokäsijärjestykseen, sitten kun se tuntuu luontevalta. Yleensä arat oppilaat tarvitsevat runsaasti aikaa tässä kohdassa, ja heitä helpottaa se, että heille on annettu useita valmiita fillejä, joita he opettelevat soittamaan ennen kuin siirtyvät materiaalissa omaa luovuutta vaativiin osioihin.

Esimerkki ensimmäisen harjoitusosion fillistä:

Fillit on materiaalissani ohjeistettu soitettavaksi kompin osana, mutta niitä voi tietenkin myös harjoitella ilman komppia. Harjoitukset on tehty kahden tahdin mittaisiksi, sillä olen huomannut, että alkeistason soittajalle neljän tahdin rakenteen laskeminen on vaikeaa, vaikka sitä usein alkeisoppaissa tarjotaankin musiikilliseksi rakenteeksi fillin soittoon. Kahden tahdin rakenteessa ensimmäinen tahti on komppia, ja toisessa tahdissa soiteetaan filli. Olen antanut esimerkiksi myös puolen tahdin fillin, jolloin filli alkaa toisen tahdin kolmannelta neljäsosalta.

Seuraavissa kirjoittamissani filliesimerkeissä on mukana myös neljäsosia ja neljäsosataukoja, jolloin fillin syke muuttuu erilaiseksi edellisten filliesimerkkien tasaiseen kahdeksasosasykkeeseen verrattuna. Oppija saa näissä filleissä harjoitella tietoisemmin tempoon liittyviä asioita, jotta kahdeksasosa- ja neljäsosanuottien ero on selkeä filliä soittaessa.

Esimerkki filleistä, joissa on taukoja:

Muutamissa esimerkeissä on käytetty myös bassorumpua ja symbaalia, eli harjoitus edistää myös oppijan eri raajojen koordinaatiota.

4.1.2 Toinen harjoitusosio; rytmiset elementit

Sen jälkeen, kun oppija on soittanut riittävästi näitä valmiita fillejä, hän voi siirtyä fillimateriaalin toiseen osaan. Se sisältää pieniä, **rytmisiä elementtejä**, ikään kuin rakennuspalikoita, joita on tarkoitus yhdistellä peräkkäin yhdeksi filliksi. Nämä rytmiset elementit koostuvat kahdeksas- ja neljäsosanuotteja sisältävistä rytmikuvioista. Näitä elementtejä yhdistelemällä aloittelijakin saa soitettua hyvän kuuloisia fillejä, valitsipa hän mitä elementtejä tahansa.

Tässä fillimateriaalin osiossa haluan rohkaista oppijaa oman ilmaisun löytämiseen ja luovuuden kehittämiseen. Oppija voi valita makunsa mukaan elementtejä, joista fillin rakentaa. Tällainen harjoittelumetodi tukee oppijaa konstruktivismiin periaatteiden mukaisesti, jossa oppija on aktiivinen tiedon käsittelijä, joka valitsee, muokkaa ja tulkitsee oppiainesta (Siljander 2002, 209). Fillien tekeminen myös korostaa oppilaan omaa aktiivisuutta oppimisprosessissa ja tuo oppimiseen kokemuksellisuutta ja tekemällä oppimista (vert. Rantala 2006, 109).

Kirjoittamani fillielementit voisi rinnastaa Engeströmin (1992, 75) alkuideaan:

”Alkusolu tarkoittaa jonkin ilmiökokonaisuuden eli järjestelmän alkuperiaatetta, toiminnallista perusyksikköä. Se sisältää pelkistetyssä muodossa kaikki järjestelmän kehitykselle ja toiminnalle välttämättömät ainekset.” (Engeström 1992, 75)

Rumpupedagogi Raimo Väyrysen mielestä Engeströmin kuvaileman alkusolun käyttäminen opetuksessa helpottaa oppijaa omaksumaan monimutkaisempia systeemejä. (Väyrynen 2010, 8-9).

Olen käyttänyt harjoituksissani yhtenä elementtinä myös taukoja, ja ohjeistanut myös oppijoita siihen, sillä mielestäni tauko on yhtä tärkeä elementti filleissä kuin varsinaiset iskut. Taukoa voi käyttää tehokeinona fillissä, ja varsinkin pidempiä sooloja soitettaessa tauon käyttö fraaseissa tai niiden välillä luo niihin tilan tuntua.

4.1.3 Kolmas osio; kuudestoistakuviot

Fillimateriaalin kolmannessa osiossa olen lisännyt kahdeksasosien joukkoon kuudestoistaosapohjaisia rytmejä. Kun oppija on edennyt harjoituksissa tähän saakka, hän osaa jo lukuisia musiikillisia "lauseita". Ohjeistan oppijaa sekoittelemaan mukaan myös jo aiemmin oppimiaan fillin palasia (eli kahdeksas- ja neljäsosia) ja näin varovasti etenevään kohti omaa ilmaisua. Näin fillien harjoittelu ei rajoitu vain valmiiden esimerkkien toistoon, vaan se johtaa oppijaa oman luovuuden kehittämiseen. Elementtien yhdistely luo raamit oppilaan luovuudelle. Rantalan mukaan raamit antavat oppilaalle turvallisuutta, ja auttavat häntä suuntaamaan toimintaansa oppimisen tavoitteiden mukaan. Opettajan tehtävänä on asettaa rajat, joiden sisällä oppilas voi olla vapaa. (Rantala 2006; 133, 124.)

Näissä harjoituksissa en ole kirjoittanut valmiita esimerkkejä kaikista mahdollisista kuudestoistaosavariaatioista, sillä tarkoitukseni on, että alun harjoitteiden jälkeen oppija pysyy itse kirjoittamaan ja luomaan samankaltaisia elementtejä muistakin kuin antamistani rytmikuvioista. Kun osa opeteltavaa materiaalia on oppilaan oman luovuuden tulosta, voi oppilaalla herätä uudenlainen suhde soitettavaan ohjelmistoon (Juntunen 2013, 45). Oppilaat myös sitoutuvat työskentelemään tehokkaammin, mikäli heille annetaan mahdollisuus tehdä omaan oppimiseen liittyviä valintoja (Rantala 2006; 133).

Fillimateriaalin kolmannen osion loppuun olen tehnyt esimerkkejä hieman edistyneemmille oppijoille. Näissä filleissä olen käyttänyt mm. flam-rudimenttia, eli yhtä rumpujen soiton käsitteellisistä asioista. Ohjeeksi olen antanut, että oppija rohkeasti voi yhdistellä flam:ia tai muitakin rudimentteja annettuihin rytmisiin elementteihin. Fillimateriaalissa annettuja rytmisiä elementtejä ei ole sidottu yhden tahdin mittaan, vaan oppijan tasosta riippuen elementeistä voi rakentaa pidempiäkin fillejä tai rumpusooloja.

Eri osioiden harjoituksissa olen asteittain pyrkinyt antamaan antamaan enemmän vastuuta oppimisesta oppilaalle. Opettajan roolin näen, kuten Siljander, oppimisen ohjaajana (Siljander 2002, 215). Fillimateriaalin on tarkoitus toimia oppimistilanteessa oppimista vahvistavana ja motivoivana (vert. Tynjälä 1999, 61).

4.2 Nuottimateriaalin kirjoitus nuotinosohjelmalla

Suunnitellessani fillimateriaalia kirjoitin fillejä aluksi paperille, sillä en ollut aiemmin käyttänyt tietokoneen nuotinosohjelmaa. Myöhemmin syksyllä 2019 opettelin käyttämään nuottiesimerkkien kirjoittamiseen netistä ladattavaa, ilmaista Musescore-ohjelmaa. Ohjelman muutamien puutteiden vuoksi sen käyttö osoittautui hieman haasteellisemmaksi kuin olin ajatellut. Pystyin kuitenkin ratkaisemaan nämä ongelmat, ja sain materiaalin esitysasun mielestäni riittävän hyvälle tasolle. Musiikinkirjoitusohjelman käytön hankaluus viivästytti harjoitteiden kirjoittamista, ja samalla myöhästytti kehittämissuunnitelman valmistumista. Musescore ohjelman käyttö oli kuitenkin antoisaa, ja koin sen lisäävän ammattitaitoani.

Fillimateriaalin kirjoitin normaalilla nuotinkirjoituksella, eli en käyttänyt alkeisoppijoille suunniteltuja kuvionuotteja tms.

4.3 Opetusvideoiden tekninen ja käytännöllinen toteutus

Osana kehittämistyötä tein opetusmateriaalistani soivat esimerkit lyhyillä videoilla. Tavoitteenani oli antaa oppijalle nuottikuvan lisäksi audiovisuaalinen malli. Koska videoiden tarkoitus oli olla osa opinnäytetyön materiaalipakettia, en käyttänyt studioäänitystä tai -kuvausta. Aluksi harkitsin toteuttaa filliesimerkkien kuvaamisen GoPro kameralla. Soittimen suunnittelin käyttäväni sähköistä rumpusetiä, sillä en uskonut löytäväni kyllin hyvää, helppokäyttöistä ja edullista äänityslaitetta, jolla rumpujen äänen laatu olisi tyydyttävällä tasolla. Sain kuitenkin lainaksi Zoom Q2N- kameran, ja koska huomasin äänen laadun olevan yllättävän hyvän jo kameran omalla mikrofonilla äänitettynä ja akustisilla rummuilla soitettuna, päätin käyttää sitä videoiden tekemiseen.

Zoom-kameran peruskäyttö osoittautui helpoksi. Kamerassa on sisäänrakennettu X/Y-stereomikrofoni, joka sietää äänenpainetasot aina 120 db asti vääristymättä. Äänen tallennus tapahtuu 24-bittisinä .wav-tiedostoina ja 96 kHz:n näytetaajuudella.

Äänitin esimerkit omassa harjoitushuoneessani ja omilla rummuillani. Kameran äänentasausta pystyy säätämään 1-10 asteikolla, joten kokeiltuani päädyin asettamaan äänentason 3-4 lukemien väliin. Näin äänenlaatu oli luonnollinen eivätkä rumpujen äänet säröytyneet.

Kuva 1. Zoom Q2n- kamera

Kiinnitin kameran mikkitelineeseen, joka oli asetettu oikealle puolelle settiä, aivan rumpuolin viereen noin 1,3 metrin korkeuteen. Kamerassa on 12 "kohtaus"- vaihtoehtoa, joista voi valita sopivan valaistuksen eri olosuhteisiin. Valitsin näistä "garage"- asetutuksen. Vaikka kamerassa on 150 asteen laajakulmalinssi, huomasin, että kuvan rajaaminen oli hieman hankalaa rumpusetin suuren koon vuoksi. Videoita editoidessani huomasin, että kuvakulman etsimiseen olisi kannattanut käyttää hieman lisää aikaa. Videokuvissa näkyy kuitenkin kaikki tarvittava. Säädin kuvakulman niin, että siinä näkyivät rumpujen lisäksi lähinnä käteni, ylävartaloni sekä hieman pään sivuprofiilia.

Koska kuvakulma videoissa on suunnattu ylhäältä alas, ja minusta näkyy niissä vain sivuprofiilia, keskityin videoilla ainoastaan soittamaan fillit. Aluksi tarkoitukseni oli tehdä myös erillisiä, rumpusetin eteen asetetulla kameralla kuvattuja videoita, joissa olisin antanut ohjeet harjoituksiin sanallisesti. Päädyin kuitenkin kertomaan ohjeet kirjallisena, joten lisävideoita ei tarvinnut tehdä. Mielestäni yhdellä kameralla ja tällä kuvakulmalla toteutettu kuvaaminen oli tarpeeksi selkeä fillien opettamiseen. Toki toinen kuvakulma rumpusetin edestä kuvattuna olisi tuonut videoihin lisää ammattimaisuutta.

Kuva 2. Zoom- kameran asettelu

Editoin videot MacBook Pro:n videoeditointiohjelmalla. Halusin tehdä tekniset ratkaisut helpoksi toteuttaa, jottei aikaa kuluisi liikaa tietoteknisiin ongelmiin. Tämän vuoksi en liittännyt videoihin samanaikaisesti näkyvää nuottikuvaa soitettavasta fillistä tms. Lopuksi kokosin kaiken materiaalin Google Docs -alustalle, jolloin se on helposti jaettavissa ja saatavissa verkossa. Fillimateriaalipaketin layout on hyvin yksinkertainen, ja sisältää ainoastaan tekstiä, nuottikuvia filleistä sekä videolinkit. Mikäli teen materiaalista myöhemmin kaupallisen tuotteen, on tarkoitukseni tehdä sen sisältämistä videoista laadukkaammat versiot. Tässä opinnäytetyövaiheessa en kokenut, että videoiden äänenlaadun olisi oltava täydellinen, tai verkkosivun visuaalisesti näyttävä.

Materiaalin videointi ja editointi olivat itselleni oppimismielessä hyödyllisiä taitoja myös tulevaisuutta varten. Rumpuvideoiden tekeminen osoittautui helpommaksi kuin olin kuvitellut. Kuvaukseen tarvittavan kameran hankkiminen ei ole suuri investointi, sillä käyttämäni Zoom Q2n- kamera maksaa tällä hetkellä noin 200 euroa. Kamerasta olisi hyötyä

muutoinkin sekä oman soiton harjoittelussa että opettamisessa, sillä soittamisen videotallenteita katsoessa voi todeta esimerkiksi asentovirheitä, joita soittaja ei muuten ehkä havaitse. Rumpuvideoita tehdessäni jouduin tarkkailemaan omaa soittoasentoani ja tekemään muutoksia huomattessani istuma-asentoni olevan liian kumara.

4.4 Fillimateriaalin testauksen ensimmäinen vaihe

Testasin ensin puolivalmista materiaalia omilla oppilaillani ja soittelin niitä itse. Osa harjoitteista oli jo ollut omassa opetuksessani käytössä, mutta huomasin niiden kaipaavan vielä hiomista. Huomasin, etteivät oppilaani ensin täysin ymmärtäneet ideaa, mikä minulla oli harjoitteiden suhteen. Selkeytin fillimateriaalia tämän palautteen pohjalta. Suurin vaikeus oppilaille tuntui olevan omien variaatioiden luominen. Mietin, miten parhaiten saisin oppilaat irtautumaan valmiista esimerkeistä. Vaikka halusinkin antaa oppilaille enempi materiaalia fillien rakentamiseen kuin itse olin saanut, perimmäinen tarkoitus oli kuitenkin ohjata oppilaita kohti itsenäistä oppimista, eikä antaa heille kaikkea valmiina.

Seuraavaksi aloin miettiä, miten ja millä tapaa fillimateriaalia seuraavaksi testattaisiin ja ketkä olisivat ne rumpuopettajat, joille tarjoaisin materiaalia käytettäväksi. Mietin myös, kuinka kauan aikaa testaaminen vaatisi, jotta sen hyödyt tulisivat ilmi. Päätin antaa testaamiselle aikaa yhden kuukauden. Mukaan koeryhmään valikoitui kaksi omaa oppilasta, jotka testasivat materiaalia itsenäisesti, sekä kaksi opettajaa, jotka testasivat materiaalia omien oppilaittensa kanssa.

4.5 Käyttäjäkokemuksen keruumenetelmät

Käyttäjäkokemuksen keruumenetelmänä on käytetty kyselykaavaketta, ja aineistona ovat fillimateriaalin testaamisesta syntyneet käyttäjäkokemukset. Halusin koota käyttäjäkokemuksia sekä opettajan että oppijan näkökulmasta. Jaoin tekemäni fillimateriaalipaketin kahdelle kokeneelle rummunsoiton opettajalle ja pyysin heitä testaamaan sitä oppilaillaan. Tämän lisäksi kaksi omaa oppilastani sai fillimateriaalin, ja he testasivat sitä oman harjoittelun ohella. Testausaikaa heillä oli 3-4 viikkoa, jonka jälkeen he vastasivat kyselyyn. Pyyntö fillimateriaalin testaukseen lähetettiin sähköpostitse, kuten myös kysymyskaavake ja materiaalit. Vastaukset kysymyksiin sain myös sähköpostitse. Toteutin kyselyt maaliskuu- lokakuu 2020 aikana. Tutkittavat osallistuivat testaukseen ja kyselyyn vapaaehtoisesti.

Tutkimuksessani on sovellettu laadullisen tutkimuksen periaatteita (Eskola 1999). Eskolan mukaan laadullisen tutkimuksen aineisto on usein suppea, mutta se analysoidaan perusteellisesti. Tieteellinen uskottavuus ei näin ollen perustu määrään vaan laatuun. (1999: 18, 19.) Olen analysoinut kysymyslomakkeen vastauksia laadullisella sisällyksenanalyysillä, ja poiminut niistä usein esiintyviä teemoja. Siitä saamani aineiston analysoin temaattisella analyysillä. Sen jälkeen pohdin analyysin tuloksia ja tein niistä johtopäätöksiä.

Tutkimustietojen käsittelyssä sekä eettisyyttä pohdittaessa on tärkeää *luottamuksellisuus* ja *anonymiteetti*. Tämän vuoksi mm. litteroimissani suorissa kysymysvastauksissa ei ole näkyvissä henkilöiden nimiä, eikä testaukseen osallistuneiden oppilaiden, opettajien tai musiikkikoulujen nimiä mainita. Olen pyrkinyt raportoimaan kyselyn tulokset mahdollisimman tarkasti ja rehellisesti, kuitenkin paljastamatta henkilöiden identiteettejä missään vaiheessa, kuten Kylmä ohjeistaa. (Kylmä, Pietilä ja Vehviläinen-Julkunen 2002, 70-73.)

Tein kyselykaavakkeisiin avoimia kysymyksiä, ja jätin tyhjän tilan vastausta varten. Koska ylipitkä kysely saattaa vaikuttaa negatiivisesti vastaamishaluun, pyrin laatimaan kysymyslomakkeesta sellaisen, että keskimääräinen vastausaika ei ylittäisi 15 minuuttia. Vastaajina oli kaksi opettajaa ja kaksi oppilasta, ja valmistin kummallekin ryhmälle eri kysymykset.

Oppilaitten osalta halusin saada selville heidän oman arvionsa mukaisen lähtötason fillien soitossa, sekä fillimateriaalin harjoittelun tuomat tulokset. Heille laaditussa kyselykaavakkeessa kysyin, millaisia vaikeuksia / haasteita heillä on ollut fillien soitossa aiemmin, miten he ovat aiemmin opiskelleet fillin soittoa ja miten fillimateriaalin läpikäyminen on vaikuttanut heidän soittoonsa.

Testiin osallistuneilta opettajilta tarkoitukseni oli selvittää fillimateriaalini toimivuutta opetustilanteessa eri ikäisten oppijoiden kohdalla sekä opettajien huomioistaan ja toiveistaan fillimateriaalin kehittämiseksi. Halusin tietää, minkä ikäisiä oppilaita fillimateriaalin testaukseen oli valikoitunut, edistikö fillimateriaali opittavaa asiaa, mitä mieltä he itse ovat materiaaliin pedagogisesta laadusta ja miten materiaalia heidän mielestään voisi parantaa.

Rastaan mukaan tutkijan on tiedostettava ja paljastettava tutkimukseen vaikuttavia negatiivisiakin seikkoja, kuten oma kokemattomuutensa tutkimuksen teosta (Rastas 2005: 86). KvantimOTV- sivustolla neuvotaan, että kysymyslomakkeen suunnittelulla ja testaamisella on ratkaiseva merkitys tutkimuksen onnistumiseen. Tämän vuoksi jäin pohtimaan, olinko valinnut tutkimusta varten tarpeeksi hyvät kysymykset. Joissakin kysymyksissä kysymyksenasetteluni saattoi olla johdattelua. Hyvän kysymyslomakkeen lisäksi on kiinnitettävä huomiota myös muihin, vastaamista helpottaviin seikkoihin kyselyä toteutettaessa, kuten kysymysten loogiseen järjestykseen. Selkeä ja täsmällinen kielenkäyttö kysymyksissä auttaa vastaajia ymmärtämään kysymyksen mahdollisimman samalla tavalla. (KvantimOTV, 2010.)

5 Käyttäjäkokemuksen tulokset

Fillimateriaalin testauksen käyttäjäkokemuksen tulokset jakautuvat neljään alalukuun. Luvussa 5.1 kerron, millaista palautetta sain kahdelta testaukseen osallistuneelta oppilaalta. Opettajien vastauksista kerron luvussa 5.3. Luvuissa 5.2 ja 5.4 arvioin käyttäjäkokemuksen tuloksia eri näkökulmista ja esitän omia huomioita.

5.1 Oppilaitteni palaute testijaksoon

Fillimateriaalia kirjoittaessani olin ajatellut sen sopivan parhaiten aloittelijoille. Kuitenkin valitsin omista oppilaista pidemmälle edenneitä oppilaita, joille annoin fillimateriaalin itseopiskeltavaksi. Tähän päädyin siksi, että musiikkikoulussa, jossa opetan, minulla oli viime keväänä vain yksi rumpujensoiton alkeisoppilas. Hän oli iällisesti niin nuori, etten ehkä olisi saanut kovin analyttistä vastausta kysymyslomakkeeseen. Tämän takia valitsin testiryhmääni vanhempia, parikymppisiä oppilaita. Valinta tietenkin vaikutti testauksen lopputulokseen, sillä näiden oppilaitten vastauksista en voi päätellä fillimateriaalin toimivuutta vasta-alkajilla. Koin kuitenkin hyödylliseksi antaa fillimateriaalin näille jo pidemmällä oleville, sillä olin opettaessani huomannut puutteita heidän soitossaan fillien osalta. He myös itse toivoivat saavansa uusia ideoita fillien soittoon ja harjoitteluun.

Testiryhmän oppilaat olivat siis soittaneet fillejä aiemmin, samoin soittohistoriaa heillä oli jo useamman vuoden ajalta. Rumpujen soiton opiskelu oli kuitenkin jäänyt heillä soittamiseen, eikä se ollut sisältänyt monivuotista, systemaattista harjoittelua. Opettaessani heitä olin huomannut monia puutteita jopa peruskurssi 1- tason asioiden osalta. Oppilas 1 kertoi vastauslomakkeessa harjoitelleensa aiemmin fillejä ”hatusta vedettynä”, ja korvakuulolta biiseistä opeteltuna. Hän mainitsi, ettei kuitenkaan ollut systemaattisesti treenannut fillejä, kirjoittanut niitä nuoteille, taikka soittanut niitä nuoteista aiemmin. Oppilas 2 sanoi osanneensa jo soittaa fillejä eri tyyppisiin komppeihin, ja hän oli harjoitellut niitä itsenäisesti YouTube:n videoesimerkeistä sekä rumpuoppaista. Hän kertoi, ettei ollut itse juuri lainkaan kehitellyt fillejä, vaan kopioi niitä muiden soitosta.

Molemmat oppilaani kertoivat harjoitelleensa fillimateriaalia pari kertaa viikossa noin kuukauden ajan. Yhden kerran käytimme fillimateriaalia lähiopetustunnilla, jolloin kävimme läpi materiaalin sisältämien harjoitusten peruseriaatteet, mutta muutoin oppilaat harjoittelivat sitä itsenäisesti. Toinen oppilaista kertoi harjoitelleensa fillejä noin 1- 3 tuntia kerrallaan, ja toinen 30- 45 minuuttia kerrallaan. Molemmat tekivät ja kirjoittivat omia fillejä materiaalin pohjalta.

Kyselylomakkeen vastauksista ilmeni, että fillimateriaali oli koettu selkeänä, helppolukuisena ja kohtalaisen motivoivana. Oppilas 1 mielestä se tarjosi sopivasti haastetta, ja sen pohjalta oli ollut helppo alkaa harjoitella. Oppilas mainitsi hyvänä asiana sen, että materiaalin vaikeusaste eteni johdonmukaisesti harjoituksesta toiseen, ja koki videoiden tukevan harjoittelua.

”Materiaalin pohjalta on helppo alkaa harjoitella ja itse huomasin kehitystä omassa soitossani nopeasti. Pidin materiaalissa siitä, että se alkaa ruohonjuuritasolta kertomalla mikä filli on ja kertaamalla rumpunuotit. Harjoitusten vaikeusaste etenee johdonmukaisesti harjoitus harjoitukselta. Videot tukevat hyvin näiden harjoittelua. Fillimateriaali on selkeä ja helppolukuinen. Teoria käydään läpi systemaattisesti ja ytimekkäästi. Videot tukevat hyvin muuta materiaalia. Materiaalin lopussa mainitaan lisäehdotuksia, mitä filleihin voisi lisätä (esim. aksentteja).” Oppilas 1

Oppilaat kokivat fillimateriaalin läpikäymisen ja harjoittelun edistäneen omaa oppimista monella tavalla. Ensiksikin materiaali oli innostanut ja motivoinut harjoittelua. Sen sisältämien harjoitteiden avulla molemmat sanoivat keksineensä monipuolisempia fillejä. Oppilas 2 koki nyt pystyvänsä soittamaan enemmän erilaisia variaatioita jo osaamistaan filleistä:

”Materiaali auttoi keksimään monipuolisempia fillejä, ja pystyn nyt myös soittamaan ainakin vähän enemmän erilaisia variaatioita. Koen, että muutos oli enemmän ajatuksellinen ja harjoittelulle pohjaa luova, johtuen varmaan myös harjoittelun määrästä.” Oppilas 2

Oppilas 1 huomasi omien fillien tulleen paremmaksi, sillä materiaalin pohjalta hän oli harjoitellut ne valmiiksi. Aiemmin hän oli soittanut fillejä sattumanvaraisesti ja aina eri tavalla. Hän koki, että tämän muutoksen seurauksena hänen soittonsa alkoi kokonaisuutena kuulostaa paremmalta, koska siitä oli tullut täsmällisempää ja tarkempaa harjoitusten myötä.

Fillejä tehdessään molemmat oppilaat olivat kirjoittaneet niitä nuoteille, ja kokeneet saavansa nuotinnoksesta apua, sillä se helpotti fillien muistamista sekä vaikeiden fillien opimista. Tässä tekoprosessissa myös nuotinluku oli kehittynyt sujuvammaksi. Oppilas 1 oli nuotintamisen tuloksena oppinut paremmin hahmottamaan rytmisiä kuvioita kuullusta musiikista, ja onnistunut nuotintamaan ja opettelemaan fillin suosikkiartistinsa musiikkikappaleesta. Filliharjoitteet olivat näin auttaneet häntä aloittamaan omien transkriptioiden tekemistä. Fillitranskription kirjoittaminen itselle merkityksellisestä kappaleesta oli puolestaan johtanut oppilaan ratkaisemaan tosielämän ongelmatilanteen, ja luonut lisämotivaatiota materiaalin lisäopiskeluun.

”Vaikeidenkin fillien soitto onnistuu, kun ne opettelee systemaattisesti rumpunuotien kautta ja hitaalla tempolla aloittaen. Hyvänä esimerkkinä on erään suosikkiartistini biisin hieno alkufilli, jonka opin soittamaan tämän materiaalin pohjalta harjoittelun seurauksena. En ole aiemmin osannut soittaa sitä, mutta nyt kuuntelin fillin tarkasti, kirjoitin sen nuotteihin ja opettelin soittamaan sen aloittaen hitaalla tempolla ja nostaen tempoa pikkuhiljaa.” Oppilas 1

Materiaalin sisältämät harjoitukset olivat myös auttaneet oppilaita rakentamaan omia fillejä. Fillien rakentaminen palasista oli auttanut oppilas 1 miettimään ja hahmottamaan pieniä osia, joista fillejä voi rakentaa suuremmiksi kokonaisuuksiksi. Hän koki fillien suunnittelun aktivoineen luovaa prosessia.

”Materiaalissa rohkaistaan oppilasta tekemään itse fillejä pienellä kynnyksellä. Tätä autetaan esimerkkipalloilla, jolloin fillien tekeminen tuntuu varsin yksinkertaiselta niin kuin se loppuen lopuksi onkin. Mielestäni materiaalissa oli erityisen hyvää fillien osien havainnollistaminen ja monipuoliset esimerkit.” Oppilas 2

”Materiaalin opiskelu auttoi hahmottamaan yhden näkökulman siihen, mistä fillit koostuvat. Olen halunnut oppia soittamaan monipuolisempia ja luovempia fillejä. Materiaali auttoi rakentamaan itse fillejä ja hahmottamaan osia, mistä fillejä voi

kasata. Koen, että tästä on hyötyä fillien monipuolistamisessa ja palasista itse rakentaminen luo myös hyvää pohjaa omien fillien miettimiselle ja ylipäätään fillikonaisuuksien hahmottamiselle.” Oppilas 1

Materiaalin kehittämiseen molemmilla oppilailla oli muutamia ideoita. Vaikka molempien oppilaiden mielestä materiaalin alkuosassa esimerkkejä oli tarpeeksi, he olisivat kaivaneet lisää valmiiksi kirjoitettuja esimerkkejä sekä videoita fillimateriaalin loppuun tekemistäni lisäharjoituksista, joissa filleihin sovellettiin rudimentteja ja muita soittoteknisiä asioita. Tarkoitukseni olikin lisätä näitä esimerkkejä, mutta ajattelin oppijoiden materiaalin kolmannessa osiossa jo itse osaavan soveltaa harjoitusta uusilla tavoilla. Yksi fillimateriaalin tarkoituksistahan oli johdattaa oppilasta omatoimiseen opiskeluun ja kokeilemiseen. Testivaihe toi kuitenkin esiin sen, että esimerkkejä olisi tarvittu lisää jopa pidemmälle edenneille opiskelijoille.

Oppilas 2 toi esiin tärkeän pointin. Oppijaa olisi hänen mielestään voinut motivoida lisää kertomalla, mihin oppijan oli tarkoitus päästä materiaalin avulla. On totta, että opetusmateriaalista tulisi käydä myös oppijalle ilmi harjoittelun tavoite, ja välitavoitteitakin tulisi lisätä tai täsmentää. Fillimateriaalin ensimmäiseen versioon en ollut näitä määritellyt.

Näiden ideoiden lisäksi oppilaat ehdottivat vielä muutamia pienempiä muutoksia. Oppilas 2 olisi kaivannut materiaalin johdannossa mainintaa, että fillit kannattaa kirjoittaa nuotteille. Nuotintamista olin tähdentänyt oppilailleni sanallisesti ensimmäisellä tunnilla ennen materiaalin itseopiskelua, mutta se oli jäänyt kirjoittamatta varsinaiseen fillimateriaaliin.

“Voisi olla hyödyllistä mainita materiaalissa, että fillinuotteja kannattaa kirjoittaa ylös. Se oli minulle hyödyllistä omia fillejä rakentaessa ja opettaa myös nopeasti lukemaan ja kirjoittamaan rumpunuotteja.” Oppilas 2

5.2 Omaa pohdintaa oppilaiden vastausten perusteella

Käyttäjäkokemuksen vastausten perusteella ilmeni, että oppilaiden aiemman osaamisen ja fillimateriaalin uuden tiedon yhdistämisessä ei vaikuttanut olleen suurta porrasta, vaan fillimateriaalin oli koettu etenevän loogisesti ja sen ongelmanasettelut olivat sopivan haasteellisia. Vastauksista tulee myös esiin, että oppilaat olivat kokeneet filliharjoitteet mielekkäinä, ja saaneet harjoittelun tuloksista positiivisen oppimiskokemuksen.

Fillimateriaalini vaikutti edistyneen konstruktivistisen pedagogiikan mukaisesti oppilaan omaa aktiivisuutta oppimisprosessissa, sekä tavoitteiden asettamisessa. Oppilas 1 oli harjoitellut antamaani materiaalia itsenäisesti, ja hän oli osannut soveltaa oppimaansa tosielämän ongelmaratkaisutilanteeseen suosikkibändin musiikkikappaleen fillin nuottin-tamisessa ja opettelussa. Opitun asian soveltaminen käytäntöön ilmaisee, että oppimi-nen ei ollut ulkoa opittua ja pinnallista, vaan ilmiöiden ja ilmiökokonaisuuksien ymmärtä-mistä oli tapahtunut syvemmillä tasolla (vrt. Tynjälä 1999, 67.)

Fillimateriaalin käytöstä, itseopiskelusta ja kysymyskaavakkeen täytöstä oli myös hyötyä oppilailleni oman toiminnan arvioinnissa. Molemmat olivat mielestäni vastanneet hyvin tarkasti ja itsekritiiksettä antamiini kysymyksiin, tarkastelleet omaa osaamista ja oppi-mista ennen filliharjoituksia ja niiden jälkeen. Tutkimukseen osallistuminen toimi heille näin ollen oppimistehtävänä, johon sisältyi itsearviointia. Tynjälä pitää tällaisia tehtäviä tärkeänä, sillä ne kehittävät oppijan metakognisia ja reflektiivisiä taitoja sisältöjen opis-kelun ohella (Eteläpelto ja Tynjälä 1999, 178).

Kuten luvussa 2 kerroin, valmistellessani fillimateriaalia olin ajatellut sen voivan auttaa arkaakin oppilasta soittamaan fillejä. Kysymyskaavakkeessa kysyinkin tätä asiaa. Kum-pikaan oppilaistani ei myöntänyt kokeneensa arkuutta tai pelkoa fillejä soittaessa. Tältä osin oma ennako-oletukseni ei saanut vahvistusta oppilaiden vastauksien perusteella. Olin kuitenkin itse aiemmin huomaavinani rumputunneilla molempien oppilaiden koh-dalla kehonkielessä jonkinasteista jännitystä myös fillien soittamisessa. Voi olla, että he eivät kuitenkaan liittäneet soittotunnilla jännittämisen kuvailuun ”arkuus” tai ”pelko” -sa-noja, joita olin käyttänyt vastauskaavakkeessa asiaa tiedustellessa, tai jännitys ei liittynyt suoranaisesti fillien soittoon. Testijakson jälkeisillä tunteilla, sekä tasokokeessa, jonka oppilaat tekivät kevään lopulla, panin merkille, että molemmat oppilaat olivat saaneet varmuutta omaan soittoonsa myös fillien osalta, ja jännittyneisyys kehossa oli selkeästi vähentynyt.

Hiltusen mukaan kysymysten vastauksiin voi vaikuttaa vastaajien asenne (Hiltunen 2020). Tämän vuoksi pohdin ennen testijaksoa, voisiko vastauksiin ja niiden pohjalta tehtävään analyysiin vaikuttaa se, että kyseessä olivat omat oppilaani, jotka eivät ehkä uskaltaisi olla kriittisiä opettajaansa kohtaan. Tätä välttääkseni olin antanut oppilailleni kysymyskaavakkeen täyttämisen ohjeeksi olla mahdollisimman rehellisiä, jotta vastaus-ten avulla voisin kehittää fillimateriaalia. Kerroin myös heille, että heidän antamansa kriteerit

tingenkään palaute ei vaikuta heidän arvosteluunsa. Vastauksia analysoidessani tulin siihen tulokseen, että oppilaani olivat pyrkineet palautetta antaessaan ottamaan edelliset seikat huomioon. Tätä perustelen sillä, että vaikka oppilaitten palaute oli pääosin positiivista, sain heiltä myös mielipiteitä, joista kävi ilmi fillimateriaalissa olleita puutteita. Toiseksi, kuten jo edellä olevassa kappaleessa mainitsin, pystyin myös itse havaitsemaan heidän soitossaan tapahtuneita muutoksia testijakson jälkeen.

5.3 Opettajien palaute

Annoin fillimateriaalin myös kahdelle opettajalle testattavaksi. He ottivat sen mielellään vastaan omien oppilaidensa opetukseen. Käytän tässä opettajista nimikkeitä ”opettaja 1” ja ”opettaja 2”. Opettaja 1 oli käyttänyt fillimateriaalia 10- 60 vuotiaiden oppilaiden kanssa sekä yksilö- että ryhmäopetuksessa tunneilla, joiden aiheena olivat rumpufillit. Opettaja 2:n oppilaat olivat 9-17 vuotiaita yksilöoppilaita. Opettaja 1 opettaa rumpujen soittoa sekä musiikkiopistossa että kansalaisopistossa, opettaja 2 ainoastaan musiikkiopistossa.

Opettaja 1:ltä sain kysymyslomakkeen takaisin noin 1,5 kk päästä fillimateriaalin antamisesta. Noin kolme viikkoa tästä testausajasta oli kevään koronatilanteen vuoksi etäopetusta. En kysynyt opettajalta tarkemmin, oliko fillimateriaali ollut käytössä ainoastaan lähiopetustunneilla vaiko myös etäopetuksessa. Opettaja 2 testasi materiaalia syksyllä 2020 lähiopetuksessa parin viikon ajan.

Molempien opettajien mielestä fillimateriaali edisti opittavaa asiaa. Opettaja 1 mielestä valmistamani materiaali oli pedagogisesti laadukasta, ja oppilaat saivat siitä hyviä elementtejä omaan harjoitteluun:

”Kannustan itsekkin oppilaitani fillien omatoimiseen soveltamiseen, joten kaikenlaiset rakennuspalikat ovat aina hyviä!”

Myös opettaja 2 mielestä oppimateriaali oli toiminut opetuksessa, ja tuonut vaihtelua sekä uuden näkökulman filliharjoitteluun. Hän ei ollut aiemmin käyttänyt vastaavia harjoituksia omien oppilaittensa opettamisessa. Opettaja 2 huomasi ”useimpien” oppilaiden haluavan rakentaa ja soittaa fillejä annetuista elementeistä, kunhan tehtävän ohjeistus oli annettu riittävän selkeästi.

”Materiaali avasi uuden näkökulman harjoitella fillejä rakentamalla ne itse valituista rytmeistä halutun pituisiksi. Tämä oli omille oppilaille mukavaa vaihtelua. Useimmille oppilaille piti ensin selittää tarkasti, miten materiaalia tulisi harjoitella, mutta ymmärrettyään useimmat halusivat rakentaa useita omia fillejään ja soittaa ne. Kaiken kaikkiaan tämä oli mukava kokemus, joka rikkoi sopivasti rutiineja ja oppilaatkin tykkäsivät.” Opettaja 2

Opettaja 1 mielestä alkeisoppilaille kuitenkin tuottaa ”hämmennystä” liika sovellettavuus rumpuharjoitteissa. Tämän vuoksia alkeisoppilaille on hänen mielestään hyvä antaa aluksi selkeitä ja valmiita fillejä, jotka opettelevat soittamaan esimerkistä. Soveltavia harjoituksia voi antaa sen jälkeen.

”Totesin, että useimmat aloittelijat haluavat soittaa ensin valmiita, pomminvarmoja yleisfillejä.”

Myös opettaja 2 totesi, että joillekin oppilaille valmiiksi laadittuja fillejä on annettava enemmän, ennen kuin he pystyvät siirtymään omatoimisempaan harjoitteluun.

Kysyin opettajilta, olivatko he huomanneet oppilaissa arkuutta soittaa fillejä. Kumpikaan opettajista ei ollut pannut merkille pelkoa fillejä kohtaan, vaan heidän havaintojensa mukaan oppilaan epävarmuus liittyi muihin asioihin, kuten puutteelliseen soittotekniikkaan tai kokemattomuuteen soittajana. Opettaja 2 vastasi kysymykseen seuraavasti:

”En ole huomannut erityistä pelkoa juuri fillejä kohtaan, ennemminkin epävarmuus on johtunut yleisesti soittimen kontrollin puutteesta ja kokemattomuudesta.”

Fillimateriaalissa oli annettu ohjeeksi kirjoittaa joko puolen tahdin (2/4) taikka koko tahdin (4/4) mittaisia fillejä. Opettaja 1 antamissa kehitysideoissa mainittiin, että fillimateriaalissa kannattaisi olla myös 1/4-tahdin mittainen filli. Hän myös toivoi, että rytmit olisi selvennetty rytmisanoin (esimerkiksi: *lapaluu*, *porkkana*, *puutalo* jne, joiden sanarytmi on samankaltainen kuin tiettyjen rytmikuvioiden) niitä oppijoita varten, joille nuotit eivät vielä ole selkeitä.

Opettaja 2 olisi toivonut esimerkeissä enemmän rytmisiä vaihtoehtoja. Hän myös mainitsi, että osalle oppilaista fillien itsenäinen rakentaminen oli toiminut hyvin, mutta toisille se oli tuottanut hankaluutta. Fillimateriaalissa tulisi tämän takia olla lisää sovellettavuutta erilaisia oppijoita varten.

”Rytmiikan kannalta olisi ehkä voinut lisätä harjoituksiin kaikki rytmiset vaihtoehdot, vaikeivät kaikki niistä olekaan toimivia. Lisäisin varsinkin 16-osiin kaikki rytmivaihtoehdot, ja paljon esimerkkejä. Näiden ns. ”kokoa itse”-harjoitusten hyvä ja huono puoli on se, että oppilas joutuu ne itse rakentamaan. Joidenkin kanssa se sujuu kuin itsestään, toisten kanssa siihen menee aivan liikaa aikaa. Heitä varten olisi hyvä olla valmiiksi koottuja fillejä.” Opettaja 2

Molemmat opettajat toivoivat fillimateriaaliin enemmän sekä kirjoitettuja esimerkkejä että niistä kuvattuja videoita. Kumpikin toivoi myös filleihin lisättävän käsijärjestyksen, jotta oppilaan ei tarvitsisi sitä itse miettiä. Itse olin tietoisesti välttänyt tekemästä niitä, sillä halusin antaa oppilaille vapauden soittaa fillit vaikkapa vain yhdellä kädellä. Fillimateriaalin ensimmäisessä osassa tämä yhden käden filli on ohjeissa mainittukin, ja opettaja 1 oli pitänyt sitä hyvänä ideana:

”Siirtyminen yhdellä kädellä soitettavasta 1/8-kompista vuorokäsin soitettavaan 1/8-filliin saattaa tuntua joidenkin mielestä hankalalta, joten yhden käden filli on varmasti toimiva idea!” Opettaja 1

5.4 Omaa pohdintaa opettajien vastausten perusteella

Opettajat olivat vastanneet kysymyksiin lyhyemmin kuin oppilaat, ja vaikutti siltä, että kysymyslomakkeeseen oli vastattu nopeasti. Opettajien palautteesta huomasin, että minun olisi pitänyt laatia heille suunnattuun kyselykaavakkeeseen joitakin tarkentavia kysymyksiä. Nyt palautteesta ei käynyt ilmi muutamia tärkeitä seikkoja, kuten olivatko opettajat antaneet fillimateriaalin oppilaille itseopiskeluun, vai oliko sitä käyty läpi ainoastaan tunnilla. Vastauksista ei myöskään paljastunut, kuinka kauan taikka systemaattisesti fillimateriaalia oli harjoiteltu. Edellä mainittujen asioiden määrittely olisi auttanut minua tulkitsemaan opettajien vastauksia paremmin, sillä omien oppilaitteni vastausten perusteella huomasin, että suurin hyöty fillimateriaalista saatiin vasta useamman harjoittelukerran jälkeen.

Opettajien vastauksista kuitenkin selvisi, että he kokivat fillimateriaalista olleen hyötyä oppilaille. Sen harjoittelu oli opettajien mielestä edistänyt fillien oppimista, vaikka materiaalissa oli havaittu puutteita. Oppijan luovuutta herättelevä osio fillielementteineen sai kiitosta, mutta samalla opettajat totesivat, ettei se soveltunut kaikille oppijoille. Toisaalta opettaja 2 totesi, että mikäli tehtävän ohjeistus oli annettu riittävän selkeästi, oppilaat rohkaistuivat tekemään omia variaatioita sen pohjalta.

Opettajilta saamani parannusehdotusten perusteella materiaalia tulee syventää ja laajentaa: nuotille kirjoitettuja esimerkkejä sekä videoita tulee tehdä lisää varsinkin materiaalin alkuosaan, jotta alkeisoppijat saisivat enemmän tukea. Sanallisia ohjeita tulee lisätä, ja saavutettavat tavoitteet selventää. Jotta fillimateriaali toimisi myös iällisesti nuorilla soittajilla, on ohjeistusta harjoitusten suorittamiseksi lisättävä. Fillirytmit voisi myös kirjoittaa rytmisiä selventävin apusanoita (lapaluu, porkkana jne), jolloin niiden hahmottaminen ei olisi täysin sidoksissa oppijan nuotinlukuun.

Rumpuvideoista ja niiden laadusta en saanut kritiikkiä testiryhmältä, mutta huomasin itse lähetettyäni materiaalin testattavaksi, että aloittelijalle videoesimerkkien tempo oli liian nopea. Fillit olisi voinut ensin soittaa todella hitaasti, ja välillä selostaa oppilaalle sanoin, mitä fillissä tapahtuu. Samoin rumpufilli-videoiden linkit olisi pitänyt sijoittaa heti niitä vastaavien nuottiesimerkkien jälkeen. Nyt niiden sijoituspaikka oli kunkin harjoitusosion alla.

6 Pohdinta

Tässä opinnäytteessä keskityin tutkimaan seuraavia asioita. Halusin ensiksi selvittää, millaista opetusmateriaalia alkeisfillien opettamisesta löytyy, ja miten niissä ohjeistetaan aloittajaa fillien soittoon. Aiempien rumpuoppaiden puutteiden analysoiminen auttoi minua oman fillimateriaalini valmistamisessa. Tekemäni fillimateriaalin osalta halusin tarkastella, miten konstruktivisuus näkyy tekemässäni opetusmateriaalissa, ja millaisia käyttäjäkokemuksia fillimateriaalista saatiin. Kuvailin myös, millaisia haasteita ja ratkaisuja digitaalisen opetusmateriaalin kehittämisessä ja toteuttamisessa oli.

Fillimateriaalin kirjoittaminen sai alkunsa opetusmateriaalin tarpeesta omille oppilailleni. Koin, että suomenkieliselle, hitaasti ja loogisesti etenevälle materiaalille oli tarvetta. Aiemman rumpukirjallisuuden läpikäyminen analyttisesti vahvisti tätä olettamusta, sillä huomasin niissä pedagogisia puutteita fillien opettamisessa. Monessa alkeisoppaassa filliharjoitteissa edettiin liian nopeasti vaikeampiin filleihin. Sen lisäksi harjoitteita oli määrällisesti liian vähän, eivätkä ne mielestäni tukeneet tarpeeksi oppijan omaa luovuuden kehitystä.

Opetusmateriaalin tekemisen tuloksena syntyi digitaalisessa muodossa oleva soittopopas, jossa on aloittelijoille sopivia ja yksinkertaisia pop- ja rock-tyylisiin rumpukompeihin soveltuvia rumpufilliharjoitteita. Materiaalin valmistuksessa pyrin huomioimaan konstruktivistisen näkemyksen mukaisia asioita, kuten uuden tiedon rakentamisen jo aiemmin opitun päälle asteittain vaikeutuvilla harjoituksilla. Tarkoituksena oli myös edistää oppilaiden omaa aktiivisuutta, ja antaa heille työkaluja fillien ja pidempien soolojenkin rakentamiseen oman kokeilun kautta.

Fillimateriaalin käyttäjäkokemuksen tuloksena ilmeni, että sen sisältämistä harjoituksista on hyötyä hieman pidemmälle edistyneille oppilaille. Harjoitukset olivat tukeneet oppilaan omaa luovuutta. Itseopiskelun materiaalina se tuntui toimivan osittain jopa paremmin kuin olin ajatellut. Oppilailtani saama palaute osoitti, että jonkin verran soittoa harrastaneille sekä nuotinlukua osaaville itseohjautuville oppijoille fillimateriaali toimii tällaisenaankin. Opettajien palautteen mukaan fillimateriaali tuki lähiopetusta, ja antoi oppilaille elementtejä, joiden kautta rakentaa omia filleejä.

Vaikka fillimateriaalin tekovaihe olikin ollut hieman haastava teknisesti, digitaalisessa muodossa olevan materiaalin jako ja käyttö opetustilanteessa oli sujuvaa. Sen pystyi jakamaan sähköpostin linkkinä, eikä aikaa tarvinnut käyttää kopioimiseen. Viime kevään maailmanlaajuinen korona-tilanne ja sen myötä tulleet rajoitukset vahvistivat entisestään fillimateriaalini tarpeellisuutta ja ajankohtaisuutta. Verkossa sijaitsevasta materiaalista tuli yhtäkkiä välttämätöntä, kun perusopetus ja sen myötä myös musiikkikoulut siirtyivät etäopetukseen 16.3.2020.

Aloittaessani opintoja YAMK:issa opettajani painottivat meille opiskelijoille, että vuosi on todella lyhyt aika toteuttaa lopputyö. Tämä kävi ilmi varsinkin fillimateriaalin testausvaiheessa. Jos testausvaiheen ja sitä seuranneen materiaalin parantelun olisi ehtinyt toteuttaa vaikkapa kaksikin kertaa, olisi fillimateriaali ollut kaikin puolin laadukkaampaa. Testauksen olisi tällöin myös voinut toteuttaa esimerkiksi kahdessa eri jaksossa, jolloin oppilaille olisi jäänyt enemmän aikaa materiaalin sisäistämiseen.

Kehitystyön sekä opinnäytetyön tekeminen on ollut antoisaa monella tapaa. Olen saanut paljon uusia taitoja sekä uutta tietoa opetusmateriaalin valmistamisesta, sekä kehitystyön toteuttamisprosessista. Sen tuloksena mm. omat tietojenkäsittelytaidot, kuten nuotinkirjoitus- ja videoeditointiohjelman käyttö, ovat syventyneet. Opetusmateriaalin tekeminen ja siihen liittyvien ongelmien ratkaiseminen on ollut haasteellista ja antoisaa.

Kehitystyön myötä myös oma opettajuuteni on muuttunut. Koen, että olen kehittynyt opettajana. Olen reflektoinut ja uudistanut omaa pedagogiikkaani sekä opetusmetodeja prosessin kuluessa. Olen alkanut nähdä enemmän mahdollisuuksia haastaa oppilaita käyttämään omaa luovuutta ja aktiivisuutta oppimisprosesseissa. Prosessin kuluessa olen havainnut, että pedagogisesti toimivan ja johdonmukaisen oppimateriaalin kirjoittaminen on haasteellista. Opettajat, oppijat sekä oppimistilanteet ovat erilaisia, näin ollen myös opetusmateriaalin pitää olla varioivaa.

Tarkoitukseni on kehittää materiaalia edelleen, ja mahdollisesti myöhemmin tehdä siitä kaupallinen versio. Opettajilta saamani palaute vahvisti omaa ennakoajastani siitä, että fillimateriaaliin on tehtävä muutoksia, jotta se paremmin tukisi alkeisoppijoiden edistymistä. Tärkeimpinä muutosehdotuksina pidän esimerkkien sekä niistä valmistettujen videoiden määrän lisäämistä. Mukaan voisi lisätä rytmien hahmottamista auttavia sanoja niitä oppijoita varten, joille nuotinluku on vaikeaa.

Projektin alussa tarkoitukseni oli kirjoittaa fillimateriaaliin esimerkkejä äänitetyistä ajan-kohtaisista musiikkikappaleista, mutta se jäi toteuttamatta ajanpuutteen vuoksi. Aion tehdä tämän lisäyksen, jotta fillit eivät jää irrallisiksi rytmeiksi, vaan oppilas voi seurata niiden soittoa myös tunnettujen artistien soittamana. Live-esimerkkien käyttäminen luo sillan harjoitusten ja elävän musiikin välille ja antaa lisämotivaatiota harjoitteisiin, jotka opiskelija muutoin voisi kokea tylsinä. Kuten Huutilainen (2012, 108) toteaa, monet nuoret seuraavat musiikki-ilmiöitä kiinnostuneina, ja tuntevat suuren määrän musiikkia. Kun oppija huomaa yhteyden harjoitusten ja vapaa-ajalla kuuntelemansa musiikin välillä, hän saa siitä lisää motivaatiota harjoitteluun. Opetusmateriaalin ajankohtaisuus on tämän vuoksi erityisen tärkeää.

LÄHTEET

- Arjas, Päivi 1997. *Iloa esiintymiseen – Muusikon psyykkinen valmennus*. Jyväskylä: Atena Kustannus Oy.
- Bauer, W. I. 2014. *Music Learning Today: Digital Pedagogy for Creating, Performing and Responding to Music*. Oxford University Press.
- Engeström, Yrjö 1994. *Perustietoa opettamisesta*. Helsinki. Painatuskeskus.
- Eskola, Jari ja Suoranta, Juha 2008. *Johdatus laadulliseen tutkimukseen*. Tampere: Vastapaino.
- Eteläpelto, Anneli ja Tynjälä, Päivi 1999. *Oppiminen ja asiantuntijuus. Työelämän ja koulutuksen näkökulmia*. Helsinki: WSOY.
- Hal Leonard Publications (toim.) 2018. *Easy Drum Beats and Fills – 30 Simple and Fun Beats to Play on Your Drumset*. Milwaukee, WI 53213: Hal Leonard.
- Hiltunen, Leena: *Metodina kyselytutkimus*. Graduryhmä. Jyväskylän yliopisto. Verkko-materiaali. (Luettu 19.11.2020)
<http://www.mit.jyu.fi/OPE/kurssit/Graduryhma/PDFt/kyselytutkimus2.pdf>
- Huotilainen, Minna 2012. Musiikin oppimisen erityisyys neurotieteen näkökulmasta. Teoksessa *Musiikkipedagogin käsikirja – Vuorovaikutus ja kohtaaminen musiikinopetuksessa*. (toim. Jordan-Kilki, Kauppinen, Viitasalo-Korolainen) Helsinki: Opetushallitus. 97-110.
- Juntunen, Marja-Leena 2013. Kuuntele, liiku, keksi ja kokeile – improvisointi ja säveltäminen musiikkiliikunnan kontekstissa. Ojala, Juha ja Väkevä, Lauri. Teoksessa *Säveltäjäksi kasvaminen – Pedagogisia näkökulmia musiikin luovaan tekijyyteen*. Helsinki: Opetushallitus. 33-49.
- Kyselylomakkeen laatiminen 2010. KvantiMOTV 26.8.2010 (Luettu 12.10.2020)
<https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/kyselylomake/laatiminen.html>
- Leppänen, Hannu 2014. *Rumpalin trioli-improvisointikonsepti ja sen opettaminen*. Opinnäytetyö. Jyväskylän ammattikorkeakoulu.
<https://www.theseus.fi/handle/10024/78326>
- Leppänen, Leevi 1989. *Rokkaavat rummut*. Helsinki: Selvät Sävelet Oy.
- Matikainen, J. 2008. *Verkko kasvattajana – Mitä aikuisen tulisi tietää ja ajatella verkosta?* Helsinki: Gaudeamus Helsinki University Press Oy Yliopistokustannus, Hyy
- Metropolia 2019. *Opetussuunnitelmat Musiikki* (Luettu 14.10.2020) <https://opinto-opas.metropolia.fi/fi/88094/fi/70424/KXF19S1/year/2019>
- Mäyrä, F. 2001. Verkkoympäristöt ja oppimisen kulttuuri. Teoksessa: Haasio, A & Piukula, J. 2001. *Oppiminen verkossa*. Helsinki: BTJ Kirjapaino.

Nissi, Outi 2010. *Musiikin etäopetuksen eväitä etsimässä*. e-Pooki. Oulun seudun ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyön julkaisut 14/2010. Luettu 4.10.2020. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-201202172287>

O'Mahoney, Terry 2014. *100 Essential Drumset Lessons*. Milwaukee: Hal Leonard Corporation.

Ojala, J. 2006. Aika, paikka ja vuorovaikutteisuus. Teoksessa: *Musiikkikasvatusteknologia*. (toim. Ojala J., Salavuo, M., Parkkila, O. & Ruippo, M.) Suomen musiikkikasvatusteknologian seura r.y. 75–83.

Opetushallitus 2017. *Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteet*. Osoitteessa: https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/186920_tai-teen_perusopetuksen_laajan_oppimaaran_opetussuunnitelman_perusteet_2017-1.pdf (12.10.2020)

Panzar, E. 2001. Oppimisteoreettisia näkökulmia verkkoperustaisen oppimisympäristön suunnitteluun. Teoksessa: Haasio, A ja Piukkula, J. *Oppiminen verkossa*. Helsinki: BTJ Kirjapaino.

Partti, Heidi; Westerlund, Heidi ja Björk, Cecilia 2013. Oppimiskäsitykset reflektiivisen musiikkikasvattajan toiminnan ohjaajina. Teoksessa *Musiikkikasvattaja – Kohti reflektiivistä käytäntöä*. (toim. Juntunen, M-L., Nikkanen, H.M. & Westerlund, H.) Juva: PS- Kustannus.

Pop / jazz konservatorio, esittely (14.10.2020) <https://popjazz.fi/pop-jazz-konservatorio/>

Rantala, Taina 2006. *Oppimisen iloa etsimässä*. Jyväskylä: PS- kustannus.

Rantasuo, H. 2006. Kuvaus Lapin musiikkipiston ympäristöstä ja toiminnasta. Teoksessa Ojala, J., Salavuo, M., Ruippo M. & Parkkila, O. (toim.) *Musiikkikasvatusteknologia*. Keuruu. Otavan Kirjapaino Oy, 349–354.

Rastas, Anna 2005. Kulttuurit ja erot haastattelutilanteissa. *Haastattelun analyysi*. (toim. Ruusuvuori, Johanna Tiittula, Liisa) Tampere: Vastapaino, 300-324.

Rautiainen, Tommi 2006. *Groove In*. Helsinki: Idemco Oy.

Rauste-Von Wright, Maija-Liisa, Von Wright, Johan ja Soini, Tiina 2003. *Oppiminen ja koulutus*. Helsinki: WSOY.

Rickhardson, Dawn 2005. *Fill Workbook – Short fills and the tools to create your own*. Fenton MO 63069: Mel Bay Publications, Inc.

Riley, John 1994. *The Art of Bop Drumming*. New York: Manhattan Music, Inc.

Routarinne, Simo 2004. *Improvisoi!* Tampere: Tammer-Paino Oy.

Ruippo Matti 2015. *Musiikin verkko-opetus*. Yhteenvetoraportti Sibelius-Akatemian aluekehityshankkeesta vuosina 2001-2003 ja sen jälkeisestä verkko-opetuksen kehittämisestä. Lisensiaatintyö. Sibelius-Akatemia. http://ethesis.siba.fi/files/opin-nayte_ruippo051015.pdf

Salavuo, Miikka 2006. Musiikin verkko-oppimisen pedagogiikka. Teoksessa: Ojala J., Salavuo, M., Parkkila, O. & Ruippo, M. (toim.). *Musiikkikasvatusteknologia*. Suomen musiikkikasvatusteknologian seura r.y. 65–73.

Salavuo, Miikka. 2020. ”Verkkoympäristöt musiikinopetuksessa ja -opiskelussa.” 345-362. <https://fisme.fi/wp-content/uploads/2017/08/Verkkoympäristöt-musiikinopetuksessa-ja-opiskelussa-Salavuo.pdf>. Luettu 4.10.2020

Siljander, Pauli 2002. *Systemaattinen johdatus kasvatustieteeseen*. 2. painos. Keuruu: Otava.

Säily, Mika 2008: *Rumpusetisoiton perusteet*. Helsinki: Yliopistopaino Viikki.

Tanninen, Juha 2019. *Komppisaurus – Rockista latinorytmeihin*. Helsinki: CLAVE Music Productions.

Toscano, Jim. 2019. *Filling in the Grooves – The Ultimate Guide to Drum Fills*. California: Alfred Music.

Tynjälä, Päivi 1999. *Oppiminen tiedon rakentamisena – Konstruktivistisen oppimiskäsitteiden perusteita*. Helsinki: Kirjayhtymä.

Uusikylä, Kari 2001. Lapsen luovuus elää vapaudessa – Luova persoonallisuus ja luova prosessi. Teoksessa Seija Karppinen, Arja Puurula & Inkeri Ruokonen. *Taitteen ja Leikin lumous – 4–8-vuotiaiden lasten taito- ja taidekasvatus*. Helsinki: Finn Lectura, 14–22.

Vilen, Marika; Vihunen, Riitta; Vartiainen, Jari; Siven, Tuula; Neuvonen, Sohvi & Kurvinen Auli 2006. Vuorovaikutuksellinen tukeminen ja voimaantumisen. Teoksessa *Lapsuus – erityinen elämäntaihe*. (toim. Birgitta Pohja) Porvoo: WSOY Oppimateriaalit Oy, 462–467.

Väyrynen, Raimo 2010. ”Transkriptioiden käyttäminen rumpujen soiton opiskelussa.” Opinnäytetyö. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. <https://www.theseus.fi/handle/10024/20861>

Wylie, Kenan ja Bissonette, Gregg 2017. *Drumset Method 1*. Milwaukee: Hal Leonard.

Ziker, Andy 2012. *Drumcraft – A Beginner’s Guide to the Drumkit*. New York: Cherry Lane Music Company.

VIDEOT:

Dave, 2018. *7 Rock Drum Fills for Beginners*. YouTube video, 9:57, julkaistu 19.10. <https://www.youtube.com/watch?v=8XCHBwCQ3Oo>

Falk, Jared. 2010. *Beginner Drum Fills*. YouTube video, 13:01, julkaistu 16.11. <https://www.youtube.com/watch?v=8kGAQopp0yU&t=48s>

Helgurera, Gabe. 2019. *20 Must Know Drum Fills for Beginner Drummer*. YouTube video, 10:58, julkaistu 3.10 https://www.youtube.com/watch?v=e4cH_arnLDs

Helgurera, Gabe. 2015. *2 Amazing beginner Drum Fills- Beginner Drum Lesson*. YouTube video, 6:37, julkaistu 17.2. <https://www.youtube.com/watch?v=wNpXHG-GAVh4&t=1s>

Lang, Sean. 2012. *Heavy Metal Drumming- Beginner Drum Fills*, YouTube video, 5:07, julkaistu 10.2. <https://www.youtube.com/watch?v=gY7yRJivG3k>

Miettinen, Miri. 2020. *Rumpufillit haltuun. Fillin tarkoitus*. Rockway- video. <https://www.rockway.fi>

Räsänen, Juha. 2020. *Heti soittamaan rumpuja 1 & 2. Fillit*. Rockway- video. <https://www.rockway.fi>

Liitteen otsikko

Liitteen sisältö poistettu.

Liitteen otsikko

Liitteen sisältö poistettu.